

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

HET GEVAARLIJK ARTIKEL 214 j B.W.

1. In het Journal des Tribunaux van 14 Mei 11. is er van de hand van Mr. J. Van de Velde-Winant een uitvoerig en zeer belangrijk artikel verschenen, gewijd aan de betekenis en de draagwijdte van art. 214j B.W. De auteur heeft zijn artikel getiteld « Les énigmes de l'article 214j du Code civil. » Na de strenge kritieken te hebben in herinnering gebracht, die door schrijvers als De Page en anderen betreffende dit artikel geuit zijn geworden, voegt hij er zijn persoonlijk oordeel bij, dat uitermate scherp is. Hij noemt het artikel 214j « le plus mal rédigé » der wet van 20 Juli 1932; hij kwalificeert het als « le fruit d'une aberration » waarin op onbeholpen wijze regelen van procedure met regelen betreffend de grond zijn gemengd en verward geworden.

Het is de bedoeling van de steller van het artikel uit deze « texte misérable » (Nr 46), die op alle gebied zozeer te kort schiet, door middel van allerlei handigheden van interpretatie, een zin te halen die, in de praktijk, op niet al te erge wijze de beginselen van ons burgerlijk recht zou schenden.

Mr. Van de Velde-Winant komt tot de conclusie dat de tekst van art. 214j geenszins aan de voorzitter der rechtbank een uitsluitelijke bevoegdheid zou toekennen om te beslissen over de rekwesten, die hem op grond van dit artikel worden aangeboden; ingevolge haar algemene bevoegdheid zou de rechtbank van eerste aanleg zelf over deze verzoeken kunnen beslissen terwijl enkel in geval van hoogdringendheid de voorzitter zou dienen tussen te komen.

De respectieffelijke bevoegdheid van de rechtbank of van de voorzitter zou dus slechts een kwestie zijn van meer of minder hoogdringendheid, terwijl de voorzitter steeds de partijen voor de rechtbank zou kunnen verzoeken.

Wat betreft de gevolgen van de beslissing, die genomen wordt op basis van art. 214j tegenover derde personen, zoekt de schrijver een middenweg tussen twee oplossingen die hem even onaannemelijk schijnen : enerzijds de volledige waardeeloosheid van het bevel tegenover derden en van de andere kant, de volledige nietigheid van een rechtshandeling die het bevel zou geschonden hebben. De schrijver wenst de mogelijkheid tot vernietiging van een rechtshandeling tegenover derden afhankelijk te maken van hun goede trouw.

Het artikel van Mr. Van de Velde-Winant vormt een zeer grondig onderzoek; het bevat scherpe juridische onderscheidingen en het is uitstekend gedocu-

menteerd. Toch geeft het geheel een onbevredigende indruk. De voorgestelde oplossingen schijnen gesteund op pijnlijke juridische haarkloverijen. Het geheel geeft helemaal de schijn van kunst- en vliegwerk.

De werkwijze van de auteur schijnt ons een model van verkeerde wetsinterpretatie; op wanhopige wijze alle bepalingen geweld willen aandoen, om toch maar uit een onmogelijke tekst een redelijke toepassing te halen, is een poging die wel op voorhand tot mislukking schijnt veroordeeld.

2. Liever dan te trachten de bestaande tekst op artificiële wijze uit te leggen wensen wij in dit artikel aan te tonen dat de tekst van art. 214j niet alleen slecht opgesteld is, inderhaast aaneengeflanst, onvolledig en zonder innerlijke logica, doch dat de wetgever zich volstrekt geen rekenschap heeft gegeven van de reusachtige belangen, die door dit artikel worden aangetast, dat hij volledig de mogelijke gevolgen van zijn tekst over het hoofd heeft gezien en dat de afwezigheid van alle procedurevormen en van alle waarborgen van uitvoering deze tekst gemaakt hebben tot een van de erbarmelijkste van het Burgerlijk Wetboek. Wij wensen er echter vooral de klemtoon op te leggen dat in art. 214j meer dan ooit de wettelijke tekst het doel, dat beoogd werd, heeft voorbij geschoten en dat deze tekst een van de gevaarlijkste bepalingen uitmaakt van ons burgerlijk recht en wel zodanig dat zijn toepassing, verre van te verhelpen aan tijdelijke crisissen die in het huwelijksleven voorkomen, meestal het huwelijk op blijvende wijze uiteenrukt en in de laatste jaren een van de belangrijkste oorzaken geworden is van vele echtscheidingen, die thans worden gedreven en die zonder de maatregelen ingevolge art. 214j waarschijnlijk nooit zouden zijn voorgekomen.

3. Welk was immers de bedoeling van de wetgever bij de stemming van art. 214j in de wet van 20 Juli 1932 ? Het doel was in de eerste plaats de bescherming van de vrouw te verzekeren tegen willekeurige handelingen van de man, waardoor haar rechten werden aangetast. Weliswaar worden de twee echtgenoten op dezelfde lijn geplaatst en zijn hun respectieffelijke tekortkomingen vatbaar voor gelijkaardige sancties, doch zowel uit de voorbereidende werken als uit de economie van de wet zelf spruit dat het hoofdzakelijk de bescherming van de vrouw was die door de wetgever werd beoogd.

Van de ene kant kent de wet aan de gehuwde vrouw de volledige rechtsbekwaamheid niet toe en behoudt ze het gezag en het beheerrecht van de man. Op sommige punten gaat ze echter veel verder dan bij een volledige toekenning der rechtsbekwaamheid aan de gehuwde vrouw mogelijk zou zijn. Zij desorganiseert aldus het traditioneel stelsel van ons burgerlijk recht; zij ontwricht de clausulen van het huwelijkskontraat gesloten tussen de echtgenoten en zij schept op deze wijze een chaotische toestand waarin geen lijn meer kan getrokken worden en waarin alle juridische logica volledig ontbreekt.

4. Het is niet onze bedoeling al de juridische tegenstrijdigheden, die kunnen voortspruiten uit de toepassing van dit wetsartikel te onderzoeken, doch wel aan te tonen, *uitsluitend van uit het oogpunt der praktijk*, hoe verschillend en soms tegenstrijdig de opvattingen kunnen zijn die gehuldigd worden bij de toepassing van art. 214j in onze verschillende rechterlijke arrondissementen, niet alleen wat betreft de bevoegdheid van de voorzitter ten gronde, doch ook betreffende de te volgen procedure en eindelijk betreffende de wettelijke gevolgen die voortspruiten uit de toepassing van bedoeld artikel.

Hieruit zal blijken wat ieder, die in de praktijk staat, reeds zo menigmaal heeft ondervonden, dat de toepassing van art. 214j aanleiding heeft gegeven tot een warboel van opvattingen en beslissingen, — waaraan volstrekt niet te verhelpen valt door scherpzinnige en enigszins spitsvondige interpretatiepogingen, zoals deze van Mr. Van de Velde-Winant, — maar waaruit duidelijk de conclusie dient getrokken dat het van de allerdringendste noodzakelijkheid is dat een wijziging van de wet een einde zou komen stellen aan deze onoverwinnelijke en werkelijk uiterst gevaarlijke toestand.

5. Drie voorwaarden worden door art. 214j vereist opdat zijn tekst in de werkelijkheid zou kunnen worden toegepast:

- 1) het feit dat een der echtgenoten *grotelijks* zijn plichten verzuimt;
- 2) de omstandigheid dat de te nemen maatregelen *spoedeisend* zouden zijn;
- 3) dat deze maatregelen een *voorlopig* karakter zouden hebben.

Het zijn drie uiterst delicate voorwaarden, die vooral in huwelijksaangelegenheden een zeer grondig en volledig onderzoek zouden vereisen met een uitgebreide kennis van de omstandigheden, waarin de feiten zich voordoen, van de psychologische gesteldheid der echtgenoten en van de waarschijnlijke gevolgen die eventuele maatregelen ten opzichte van deze echtgenoten en van het huwelijk zelf na zich zouden slepen.

Een «grotelijks verzuimen van zijn plichten» door een van de echtgenoten is een voorwaarde van zeer zware aard; het is volgens het begrip, dat in deze term ligt opgesloten, een gedraging die een nog erger karakter heeft dan de «zwere belediging», die volgens het B.W. voldoende is om een echtscheiding tussen de echtgenoten te rechtvaardigen. Welke delicate vraagstukken doen er zich niet regelmatig in een procedure van echtscheiding voor om te weten of er al dan niet een zwaarwichtige belediging voorhanden is? De rechtbank oordeelt dan hierover na zeer grondig onderzoek, na uitvoerige getuigenverhoren, na kennisname van allerlei bescheiden en na volledige pleidooien, waarin de psychologische verhouding tussen de echtgenoten op alle mogelijke wijzen wordt toegelicht en verklaard.

Over het feit nu te weten of er een erg verzuim zijner plichten bij een der echtgenoten aanwezig is, dient de voorzitter der rechtbank te beslissen op een eenzijdig rekwest, dikwijls zonder de tegenpartij gehoord te hebben of, in geval ze gehoord wordt, op enkele vage beweringen, die onmogelijk het voorwerp kunnen uitmaken van een gerechtelijk onderzoek. Het is vanzelfsprekend dat de voorzitters, die in deze omstandigheden over rekwesten op grond van art. 214j moeten beslissen en aan wie soms op één enkele morgen een paar dozijn dergelijke zaken worden voorgelegd, niettegenstaande al hun goede wil en al de inspanning die ze zich getroosten, noodzakelijkerwijze volstrekt onvolledig ingelicht zijn en in de onmogelijkheid om in de meeste gevallen op ernstige wijze de beslissing te nemen die de omstandigheden zouden vereisen.

Hoe dikwijls wordt hier niet fataal de schijn met de werkelijkheid verward? Hoe gemakkelijk kan een tijdelijke onenigheid door een verbolgen echtgenoot niet opgedreven worden tot een zwaarwichtig incident? Hoe dikwijls komt het niet voor dat b.v. lichte geweld daden tijdens een huiselijke twist in een volkgezin door de ene partij tegenover de andere uitgelokt worden? Waar is de grens van de zwaarwichtigheid van het verzuim dat maatregelen opdringt? Over deze aangelegenheden oordelen zonder een grondig onderzoek is niet alleen een on dankbare, doch een volstrekt onmogelijke taak, die aan de voorzitters der rechtbanken wordt opgedragen, vooral wanneer ze, in serie, met dergelijke vragen overstelpt worden.

En wat verstaat men door een *spoedeisend* geval? Deze term is wel toegelicht geworden door een uitvoerige rechtspraak in zake kortgeding, doch de beslissingen van kortgeding, die in het kader van het huwelijksrecht haast uitsluitend genomen worden wanneer er een procedure van echtscheiding of van scheiding van tafel en bed tussen de echtgenoten hangende is, zijn volkomen verschillend met deze die zich opdringen tussen de echtgenoten, die tot deze procedure hun toevlucht nog niet hebben genomen. Komt het niet dagelijks voor in de volksklassen dat bij een huiselijke twist een van de partijen naar het politiebureau snelt om een klacht in te dienen of zich haast bij een geneesheer om een getuigenschrift te vragen betreffende een schram, of enig ander klein letsel om dan aan de voorzitter bewijzen te kunnen voorleggen van de onhoudbaarheid van het echtelijk leven. Waar is ook hier weer de grens van het spoedeisend karakter van het geval?

Bij hoeveel jonge gezinnen is de invloed van de respectieffelijke schoonouders niet zodanig dat juist door die invloed tijdelijke onenigheid ontstaat, die aanleiding geeft tot allerlei herrie, en hoe dikwijls wordt niet, onder de invloed zelf van schoonouders, de ene of andere jonge echtgenoot aangezet om terug het ouderlijk huis te vervoegen en te trachten op grond van art. 214j de toelating te bekomen het samenleven te verbreken? Hoe kan de aangesproken voorzitter navorsen welk de ondergrond is van deze tijdelijke onenigheid en hoe kan hij oordelen of er in dergelijk geval al dan niet aanleiding bestaat tot spoedeisende maatregelen? Is ook hier niet een zeer grondig en gedetailleerd onderzoek vereist wil een redelijke en billijke oplossing kunnen getroffen worden?

En eindelijk, wat is er bedoeld geweest met de term «voorlopige maatregelen». Waar is, wanneer men raakt aan het huwelijksleven, de grens tussen de voorlopige maatregel en de definitieve breuk? Hoe lang zal het voorlopig karakter van de genomen maatregelen duren? In hoeverre zijn de diepe en pijnlijke wonden, die door sommige als voorlopig bedoelde maatregelen in het gemoed van een der echtgenoten

geslagen werden, nog te herstellen? En wanneer zal er een einde komen aan hun voorlopig karakter? Zal niet door sommige van deze maatregelen de tweespalt aangehitst worden? Zal de ene echtgenoot in de glorie van zijn triomf en de andere in het wrange gevoel van de ondergane vernedering in hun respectievelijk onderbewustzijn geen blijvende reden vinden om, wat voorlopig behoorde te zijn, als bestendig te beschouwen en zal niet aldus in zovele gevallen een definitieve breuk in het huwelijksleven worden veroorzaakt, daar waar de wetgever de bedoeling had door een vaderlijke tussenkomst van de rechtsmacht het huwelijk zelf te beschermen?

Het zijn een reeks vragen, die men tot in het ondenkbaare zou kunnen vermenigvuldigen, maar die aantonen hoever de beslissingen reiken die bij de toepassing van art. 214j genomen worden. En welke kloof gaapt niet tussen het onberekenbaar belang van deze beslissingen enerzijds en de summere wijze, waarop ze volgens de wettelijke bepalingen dienen genomen te worden, zonder mogelijkheid van onderzoek, op grond van losse beweringen, in omstandigheden waarin zeer dikwijls de handigste partij haar slag thuis haalt en met het gevolg dat meestal na het nemen van die maatregelen een verzoening op definitieve wijze schijnt uitgesloten en de zo goed bedoelde maatregelen meestal leiden tot een onherstelbare breuk, die de gevaarlijke bron wordt van een procedure van echtscheiding.

6. Deze verdragende maatregelen dienen nu genomen te worden op een wijze die in de wettelijke tekst zo erbarmelijk is aangeduid dat er over de aller-elementaireste regelen van bevoegdheid en procedure de meest onverwachte betwistingen bestaan.

Eerst en vooral is het de voorzitter der rechtbank alleen die gemachtigd is door art. 214j de maatregelen te nemen, die door de wetgever zijn beoogd geworden. Zoals hoger gezegd betoogt Mr Van de Velde-Winant in zijn artikel dat, wanneer zonder twijfel de voorzitter bevoegd is in spoedeisende gevallen, het aanvragen van dergelijke maatregelen voor de rechtbank van eerste aanleg ten gronde geenszins door de tekst van het artikel is uitgesloten, daar deze rechtbank vanzelfsprekend een algemene bevoegdheid heeft die door art. 214j niet is opgeheven. De stelling van Mr. Van de Velde-Winant, al wordt ze op zeer handige wijze verdedigd, is tegenstrijdig met de algemene rechtspraak, die thans sedert bijna twintig jaar de toepassing van het artikel heeft beheerst; zij vindt geen grond in de voorbereidende werken en ze is moeilijk in overeenstemming te brengen met de tekst zelf van art. 214j, waarin deze nieuwe uitzonderlijke bevoegdheid, die door de wet van 1932 werd voorzien, uitsluitend aan de voorzitter der rechtbank wordt toebedacht.

Doch wanneer de voorzitter uitsluitend bevoegd is, welk is dan deze bevoegdheid? Is het een willige rechtsmacht, zoals door zovelen is beweerd geworden? Dit schijnt geenszins het geval te zijn, daar er zich slechts willige rechtsmacht voordoet wanneer er geen tegenpartij bestaat en het niet gaat om het beslechten van tegenstrijdige belangen, wat klaarblijkelijk bij art. 214j wel het geval is. En hoe onbegrijpelijk is het dan dat aan het voorzitterlijk bevel al de eigenschappen worden toegekend van een bevel uitgesproken bij toepassing van de willige rechtsmacht wanneer deze niet aanwezig is. Over de elementaireste vragen, die de toepassing van art. 214j stelt, zijn klaarblijkelijk de juristen het volstrekt niet eens.

7. Erger wordt het wanneer men zich afvraagt welk dan de juiste omvang is van de bevoegdheid, die aan

de voorzitter der rechtbank wordt toegekend. De wet zegt er volstrekt niets over. Prof. Kluyskens betoogt (Personen- en familierecht, Nr 401) dat de maatregelen, die door de voorzitter kunnen bevolen worden aan zijn goedgevonden zijn overgelaten en ook de rechtspraak neemt dagelijks aan dat de beslissing van de voorzitter volstrekt souverain is.

Over de mogelijkheid tot het toekennen van onderstandsgeld zijn de juristen meestal van mening dat dit niet op grond van art. 214j kan toegestaan worden, omdat de wet van 1932 zelf, in art. 214b, een ander doeltreffend middel voorziet, waardoor de echtgenoot ten opzichte van wie de tekortkomingen zich voordoen, zich de nodige inkomsten kan verzekeren om in zijn behoeften te voorzien. Dit belet echter niet dat in meerdere arrondissementen wel onderhoudspensioen op basis van art. 214j wordt toegekend, ten minste voor een bepaalde tijd met mogelijkheid van herhaalde verlengingen.

Wat de personen betreft worden dagelijks de meest drastische maatregelen bevolen; regelmatig wordt een feitelijke scheiding georganiseerd; de uitdrijving van een der echtgenoten uit de echtelijke woning wordt bevolen; de bewaking van de kinderen wordt op de meest verscheiden wijze geregeld door het toevertrouwen van deze kinderen aan één der echtgenoten, door ze onder de beide echtgenoten te verdelen, door ze te plaatsen in bepaalde instellingen.

Ten opzichte van de goederen worden de meubelen aan de ene of de andere partij toegekend, of worden ze verdeeld en talrijke twistvragen doen zich voor om te weten of de eigen goederen van de echtgenoten en de voorbehouden goederen van de vrouw het voorwerp kunnen uitmaken van de maatregelen voorzien door art. 214j, of het mogelijk is aan de gehuwde vrouw een kapitaal te laten ontvangen dat aan de gemeenschap toekomt, enz.

Al deze vragen hebben aanleiding gegeven tot gerechtelijke beslissingen en tot rechtsgeleerde commentaren en de lectuur van deze dikwijls zo zeer tegenstrijdige teksten toont aan hoe verward de opvattingen zijn en hoe verschillend van de ene plaats tot de andere.

De bevelen, uitgesproken op grond van art. 214j, worden meestal niet in juridische tijdschriften gepubliceerd. Het zijn vooral beslissingen van zuiver feitelijke aard, doch het zou voorzeker de moeite lonen deze beslissingen in feite eens grondig na te gaan om vast te stellen tot welke verrassende gevolgen ze hebben geleid.

Laat ik enkel een paar typische voorbeelden aanhalen, die ik willekeurig grijp uit de praktijk, tussen zovele andere.

Door een bevelschrift werd een vrouw gemachtigd meubelen, die haar echtgenoot had verplaatst, terug te halen « waar ze zich zouden bevinden ». Met dit bevel gewapend heeft een doordrijvend deurwaarder zich in een half dozijn woningen aangeboden en heeft er werkelijke huiszoekingen verricht om na te gaan of de verdwenen meubelen er zich niet bevonden.

In een ander geval, waar tussen de echtgenoten om financiële redenen twist was uitgebroken, beslist een bevel als volgt: « zeggen dat vertoogster mag beschikken in het huis over de twee kamers gelegen langs de straat op het gelijkvloers, terwijl verweerder kan beschikken over een kamer gelegen achter de winkel. De keuken mag benut worden zowel door vertoogster als door verweerder, alsook door de zoon en dezes echtgenote, die de handel uitbaten, doch deze laatsten mogen slechts gebruik maken van deze keuken van 9 tot 10 uur, van 12,30 tot 13,30 uur en van 18,30 tot 19 uur, met verplichting na gebruik

de keuken en wat door hen werd gebruikt en bevuild te reinigen ».

Men kan zich inbeelden tot welke scenes de toepassing van dit bevel aanleiding is geweest en hoe de betrekkelijk geringe tweespalt, die in dit gezin bestond, door de toepassing van de bevolen maatregelen zelf, uitgegroeid is tot een epische en onverzoenlijke twist.

Het is duidelijk dat juist de goede bedoelingen van sommige voorzitters de meest onberekenbare gevolgen hebben en dat, verre van bij te dragen tot verzoening, dergelijke maatregelen de tweespalt op de spits drijven, met het fataal gevolg dat, waar zulks niet normaal te verwachten was, de procedure van echtscheiding het enige middel blijkt om aan zekere ondraaglijke toestanden, die door het voorzitterlijk bevel in het leven zijn geroepen, een einde te stellen.

8. Wat de procedure betreft bewaart art. 214j het volledig stilzwijgen. Is het rekwest de enige vorm waarin de vraag kan ingediend worden, of is zulks ook mogelijk door dagvaarding, zoals Mr Van de Velde-Winant het betoogt? En wanneer het rekwest de aangewezen weg is, dient dit dat in elk geval schriftelijk aangeboden te worden of mag, bij analogie met art. 214c, de vraag ook door mondeling verzoek worden ingediend?

Wat wel geen twijfel lijdt is dat de wetgever voor de toepassing van art. 214j zowel als voor deze van art. 214b de uiterste eenvoud heeft bedoeld en alle onnuttig formalisme heeft willen uitschakelen. Zulks belet niet dat in sommige rechtbanken toch de verplichte bijstand van een pleitbezorger wordt geleverd en geen rekwesten zonder bijstand van een avoué worden aanvaard, wat zonder twijfel volkomen strijdig is met de geest van de wet.

Dient het onderzoek van de vraag, gesteld in het rekwest, al dan niet het voorwerp uit te maken van een tegensprekelijk debat? De wet zegt er niets over en de voorzitter is volkomen gerechtigd op eenzijdig rekwest te beslissen zonder de tegenpartij te horen. Soms wordt dit gedaan, in andere gevallen geschiedt er een oproeping. Wij vernemen uit het artikel van Mr Van de Velde-Winant dat de Heer voorzitter der rechtbank van Gent eerst op eenzijdig rekwest beslist en daarna de partijen voor zich ontbiedt om dan een tweede bevel uit te spreken na hun uitleggingen te hebben gehoord. Sommige voorzitters laten, in geval van verstek, het verzet toe; anderen weigeren dit omdat het niet uitdrukkelijk in de wet is voorzien.

En wanneer er een tegensprekelijk debat wordt gehouden, zijn partijen dan gerechtigd zich te doen bijstaan door een advocaat? Deze zo nuttige bijstand lijkt op eerste zicht volkomen vanzelfsprekend; toch is het het gebruik, b.v. in de rechtbank te Antwerpen, dat de aanwezigheid van de advocaat bij de behandeling der zaken op grond van art. 214j in principieel niet wordt toegelaten, wat voorzeker niet bevorderlijk is voor een goede rechtsbedeling, daar het al te zeer gebeurt dat partijen, die persoonlijk en zonder bijstand voor de voorzitter verschijnen, niet bij machte zijn op behoorlijke wijze hun rechten te verdedigen en zich zelfs niet in het minst rekenschap geven van de betekenis der procedure waarvan ze het voorwerp zijn.

9. Zal de grondwettelijke voorwaarde van de openbaarheid der debatten ook gelden bij de behandeling der vragen gesteund op art. 214j? De wet verbiedt het niet en de openbaarheid schijnt dus wel een stellige vereiste; toch heeft de rechtspraak eenparig aangenomen dat deze openbaarheid in de bewuste gevallen niet wordt geëerbiedigd, al is ook de bevoegdheid

van de voorzitter in dergelijke aangelegenheden een contentieuze bevoegdheid en geen willige rechtsmacht. Men steunt zich op de bedoeling van de wetgever een vaderlijk karakter aan de behandeling van deze zaken toe te kennen.

In tegenstelling hiermede worden de vragen gesteund op art. 214b door de vrederechters meestal in openbare zitting behandeld.

Is er een verhaal mogelijk tegen de bevelen uitgesproken ingevolge ons wetsartikel? Ook hier geeft de wet geen enkele aanduiding; men zoekt in de voorbereidende werken de bedoeling van de wetgever elk verhaal uit te sluiten, al heeft de rechtspraak der hoven van beroep wel aangenomen dat er beroep mogelijk is wegens overschrijding van macht vanwege de voorzitter. Doch wat betekent nu juist deze term «overschrijding van macht»? Wanneer dit begrip in het administratief recht zekere gestalte heeft gekregen is het op het gebied van het burgerlijk recht een weinig zinvolle uitdrukking en schijnt het wel dusdanig rekbaar te zijn dat een enigszins juridisch nauwkeurig bepaalde omschrijving van de gevallen, waarin beroep mogelijk is, volledig uitgesloten dient geacht te worden.

Het is echter een feit dat buiten de zeldzame gevallen van overschrijding van macht het beroep steeds door een algemene rechtsleer en rechtspraak volkomen uitgesloten wordt. Men vraagt zich trouwens af op welke juridische gronden een verhaal wegens overschrijding van macht zou gestaafd zijn, waar de wet volstrekt dergelijke onderscheiding niet maakt. Ofwel is het beroep algemeen mogelijk, omdat de wet dit beroep niet verbiedt; ofwel is het volstrekt uitgesloten omdat men op die wijze de bedoeling van de wetgever intepreteert. Een beroep echter voor zekere gevallen van overschrijding van macht is juridisch niet ernstig te verdedigen.

Wanneer men nu aanneemt dat er geen verhaal noch voor het Hof van beroep noch voor de rechtbanken ten gronde mogelijk is kan er aangevoerd worden dat steeds de herziening aan de voorzitter zelf, die het bevel heeft uitgesproken, kan worden gevraagd. Dit lijdt geen twijfel, doch hier dient natuurlijk rekening gehouden te worden met het psychologisch fenomeen dat een magistraat, die eenmaal een beslissing genomen heeft, niet gemakkelijk van deze beslissing zal afwijken, tenzij de omstandigheden van de zaak volledig zouden gewijzigd zijn. Wanneer bij een verzoening bv. natuurlijkerwijze een vroeger bevel dadelijk zal worden opgeheven, is het niet te verwachten dat de eenmaal uitgesproken beslissing zal gewijzigd worden wanneer de verhouding van de partijen tegenover elkaar even scherp blijft en wanneer ze beiden op het standpunt blijven staan dat zij verdedigd hebben bij hun eerste verschijning vóór de voorzitter.

Practisch gezien staat men dus voor het feit dat de allerge wichtigste beslissingen, die volledig het huwelijksleven wijzigen en zelfs het gezin kunnen uiteen rukken, die zonder enige procedure van echtscheiding de kinderen aan een van beide ouders kunnen ontnemen en die op de meest drastische wijze kunnen ingrijpen niet alleen in het beheer der gemeenschappelijke goederen, maar tevens in het beschikkingsrecht over persoonlijke goederen van de echtgenoten, genomen worden door een bevel dat noodzakelijkerwijze wordt uitgesproken op grond van vluchtige indrukken, zonder dat enig grondig onderzoek mogelijk is en zonder dat enig verhaal kan worden uitgeoefend noch voor de rechtbank ten gronde, noch voor het Hof van beroep. Vooral de advocaat, die met zijn cliënt de stille drama's mede beleeft, die door deze bevelen in het leven worden geroepen, beseft

het gevaarlijk karakter van de toepassing van art. 214j.

10. Wanneer principieel de bevelen voorlopig zijn en dus slechts een kortstondige tijd zouden mogen duren, leert de praktijk dat de uitwerking van de uitgesproken bevelen zich dikwijls uitstrekt over maanden en jaren en dat er meestal slechts wijziging komt in de genomen beslissingen, — afgezien natuurlijk van het geval van verzoening —, wanneer door een der partijen, ten einde de voorlopige toestand op te heffen, wordt besloten tot het instellen van een procedure van echtscheiding.

Inderdaad, na een paar vruchteloze pogingen om een bestaand bevel te doen wijzigen treedt er zeer spoedig ontmoediging in. De kosten van een procedure tot herziening, wanneer hiervoor de bijstand van een pleitbezorger gevraagd wordt, belopen zeer hoog; de wijziging van een eenmaal uitgesproken bevel biedt slechts geringe kansen en vandaar de haast fatale beslissing die genomen wordt om tot de echtscheiding over te gaan, beslissing die waarschijnlijk achterwege zou zijn gebleven zonder de toepassing van art. 214j.

11. Wat nu de uitvoering van de bevelen van de voorzitters betreft is de toestand op de erbarmelijkste wijze geregeld. De wet voorziet de inschrijving in het register ad hoc ter griffie binnen de termijn van een maand.

Waar het maatregelen aangaande de personen betreft is deze inschrijving in het register ter griffie volkomen overbodig; beslissingen betreffende het samenwonen van de echtgenoten of betreffende de bewaking van de kinderen hebben uitsluitend belang voor de twee partijen zelf en te hunnen opzichte is de inschrijving van het bevel in een register volkomen zonder zin.

Waar het maatregelen betreft aangaande de goederen is de inschrijving principieel nuttig, omdat hier de bevelen uitwerkelen kunnen hebben ten opzichte van derde personen, doch van uit praktisch standpunt is de inschrijving in het register zonder de minste doeltreffendheid. Wanneer er een maand kan verlopen vóór de inschrijving, zijn ten opzichte van de roerende goederen alle beschikkingsmaatregelen mogelijk zonder dat de derde belanghebbende personen zich op enige wijze rekenschap zouden kunnen geven van het bestaan van het bevel.

Wat nu betreft de onroerende goederen, is de inschrijving in het register zonder werkelijke betekenis. Het is ondenkbaar dat bij de vervreemding van onroerende goederen de eventuele kopers of zelfs de verkoophoudende notaris zich zouden kunnen rekenschap geven van de inschrijving van bevelen die soms jaren geleden zijn uitgesproken geworden, die misschien ingeschreven zijn in het register ter griffie van een rechtbank in een ander arrondissement dan datgene waar de onroerende goederen gelegen zijn. De mogelijkheid zich rekenschap te geven van de genomen beslissingen is dus ongeveer tot niets herleid.

En wanneer nu zowel voor roerende als voor onroerende goederen een van de partijen het voorzitterlijk bevel niet eerbiedigt en deze goederen vervreemdt, vraagt men zich af welke de sanctie is die door art. 214j aan de benadeelde partij wordt toegekend. Praktisch zal men steeds aangewezen zijn op een uiterst lastig en moeilijk proces, waarbij de kwade trouw van de derde belanghebbende zal dienen bewezen te worden.

Het is dus duidelijk dat, wat de sanctie aangaat, de wet volkomen tekort schiet evenals in al haar andere bestanddelen.

12. De synthese van al deze bezwaren, — waarvan de opsomming nog zozeer zou kunnen worden uitgebreid — komt dus hierop neer dat de bepalingen van art. 214j niet alleen volkomen onsamenhangend zijn, niet de praktische draagwijdte hebben die de wetgever er met de beste bedoelingen van verwacht heeft, doch vooral dat de beslissingen, die op grond van bedoeld artikel worden genomen, een allergevaarlijkst karakter hebben die alle beginselen van ons burgerlijk recht op het gebied van het huwelijk overhoop werpen zonder dat aan de zwakkere partij een ernstige sanctie van de genomen maatregelen kan worden verzekerd, zonder dat enig ernstig onderzoek over de werkelijke toestand zou mogelijk zijn en zonder dat er kans bestaat enig verhaal tegen de genomen beslissing uit te oefenen.

De partij, die zich bij een bevel gesteund op art. 214j niet kan neerleggen en voor de gewone rechtsmacht wenst te bewijzen welke de werkelijke toestand is, ziet maar één uitweg, het aanvragen van de echtscheiding of de scheiding van tafel en bed, om aan de hinderlijke voorlopige maatregelen een einde te stellen en een definitieve toestand in het leven te roepen. Immers, wanneer eenmaal een echtscheidingsprocedure is aangevangen zal er betreffende de voorlopige maatregelen tijdens het geding een publiek en een tegensprekelijk debat voor de rechtbank van kortgeding plaats hebben, met mogelijkheid van beroep bij het Hof. Doch beide partijen kunnen ook de aan gelegenheid vóór de rechtbank van eerste aanleg brengen en daar alle onderzoeksmaatregelen vragen, die vereist zijn om klaarheid te scheppen in de verhoudingen. En ook de beslissing van de rechtbank ten gronde zal onderworpen zijn aan de censuur van het Hof.

Men mag dus gerust besluiten dat zeer veel echtscheidingen, die waarschijnlijk nooit zouden aangevraagd zijn, hun bron vinden in de voorlopige maatregelen die op grond van art. 214j zonder mogelijkheid van grondig onderzoek werden genomen.

Mag men dan niet terecht er de klemtoon op leggen dat voorzeker art. 214j een van de gevaarlijkste is die in ons burgerlijk recht zijn ingelast geworden?

13. Interpretatie van het artikel, — welke handigheid er ook hierbij aan de dag worde gelegd —, kan niet baten. Een grondige wetswijziging dringt zich op!

Menigmaal zijn er reeds voorstellen gedaan tot wijziging der wet van 1932.

In 1938 heeft de Bond der Vlaamse Rechtsgeleerden een commissie benoemd, bestaande uit de Heren Wittemans, Gunzburg, Van Bauwel, Van Lennep en Van Geyt om een algemene herziening van de wet voor te bereiden. Deze commissie heeft een zeer interessant verslag uitgebracht (R.W. 1938-39. Kol. 401) dat zich echter hoofdzakelijk beperkt heeft tot de wijziging van het systeem voorzien door art. 214b; een eigenlijke wijziging art. 214j is door de commissie niet onder het oog genomen.

De Heer Advokaat Generaal Hayoit de Termicourt heeft in een merkwaardige rede « La femme devant la loi civile » (Pandectes périodiques, 46e jaargang, Januari 1939) op zeer grondige wijze de draagwijdte van de wet van 1932 onderzocht. Hij is van mening dat de procedure uiterst eenvoudig moet zijn en dat het ministerie van de pleitbezorger niet vereist is; hij doet uitstekend het onsamenhangende uitschijnen van het regime der inschrijving in het register. Zijn voorstellen tot wijziging van de wet komen hierop neer dat het wenselijk zou zijn de voorzitter bevoegdheid te verlenen zowel op basis van art. 214b als van art. 214j, daar de maatregelen gevraagd op grond

van de beide wetsbepalingen meestal verknocht zijn (blz. 26). Hij onderlijnt de noodzakelijkheid van de inschrijving der bevelen 214 j in de registers der hypotheeken, wanneer het onroerende goederen betreft. Daar hij van oordeel is dat de wet, zoals ze thans bestaat, de voorzitter toelaat op eenzijdig rekwest te beslissen, zonder de tegenpartij te horen, stelt hij voor aan de partij, die niet gehoord werd, een termijn van acht dagen te verlenen, na de betekening van het bevel, om verzet aan te tekenen. Derde benadeelde partijen zouden het recht hebben een vraag tot intrekking voor te brengen ter zitting van kortgeding gedurende een periode van 15 dagen vanaf de dag waarop de uitvoering van het bevel ter hunner kennis is gekomen. In geval van echtscheiding of van scheiding van tafel en bed zouden de genomen maatregelen behouden blijven tot op het ogenblik dat ze worden teruggetrokken.

De voorstellen van de Heer Hayoit de Termicourt zijn voortreffelijk, doch het is onze mening dat hij zich toch te eng heeft aangesloten bij de bestaande wetgeving en dat zelfs, wanneer zijn voorstellen werkelijkheid zouden zijn geworden, er nog maar zeer weinig zou gewijzigd zijn aan het gevaarlijk karakter van art. 214j.

Het wetsvoorstel ingediend bij de Kamer in 1945 door volksvertegenwoordiger Rey en anderen (Documenten Kamer 1944-45, n° 243) betreffende de opheffing van de burgerlijke onbekwaamheid der gehuwde vrouw voorziet geen enkele wijziging aan art. 214j.

Hetzelfde jaar werd er door volksvertegenwoordigers Tahon en Van de Wiele een wetsvoorstel ingediend speciaal met het oog op de wijziging van artikelen 214j en 1421 B.W., waarbij de rechten van de gehuwde vrouw op de goederen van de gemeenschap worden gevrijwaard (Documenten Kamer, 1945-46, n° 27). Art. 1421 zou dusdanig worden gewijzigd dat de toestemming van de vrouw vereist wordt voor elke gehele of gedeeltelijke vervreemding van onroerende goederen of rechten van de gemeenschap. De notaris gelast met het verlijden van de akte moet de echtgenote per deurwaardersexploot of bij ter post aange tekende brief in kennis stellen van de gebeurlijke vervreemding en de vrouw zou dan over 8 dagen beschikken om verzet hiertegen aan te tekenen. Betwistingen zouden opgelost worden door de voorzitter der rechtbank na de vrouw te hebben gehoord.

Voor art. 214j voorziet dit wetsvoorstel dat de bevelen van de voorzitter betreffende de roerende goederen zouden ingeschreven worden in het register ter griffie, terwijl voor de onroerende goederen deze bevelen op aanzoek van de echtgenoot, die ze verkregen heeft, binnen de 10 dagen zouden ingeschreven worden, bij uittreksel, in de registers van de bewaring der hypotheeken ter plaatse waar de goederen gelegen zijn, zulks zonder kosten, met uitwerking gedurende twee jaar vanaf de overschrijving.

Dit voorstel, wanneer het wet werd, zou een reusachtige stap vooruit zijn in de goede richting, doch het lost niets op betreffende zulke gewichtige vraagstukken als het samenwonen der echtgenoten en de bewaking van de kinderen.

Het wetsvoorstel van volksvertegenwoordiger Ciselet en anderen neergelegd in de Senaat in 1946 (Documenten Senaat, buitengew. zitting 1946, n° 38) voorziet voor art. 214j geen andere wijziging dan de overschrijving van het bevel in het register ter griffie binnen de 8 dagen in de plaats van binnen de maand. Het ziet volledig het geweldig probleem, dat gesteld is door de toepassing van art. 214j over het hoofd.

Het wetsvoorstel van Blume-Gregoire (Documenten Kamer, 1947-48, n° 299) dat eveneens strekt tot

de juridische gelijkstelling van de vrouw met de man, gewaagt ook niet van een wijziging van art. 214j.

Eindelijk nog het wetsvoorstel De Grijze, neergelegd in 1948 (Documenten Kamer, 1947-48, n° 457). Dit voorstel beperkt er zich toe een betere regeling van de uitwerkselen van art. 214b ten opzichte van derden te organiseren, doch gewaagt evenmin van art. 214j.

In geen enkel van de wijzigingsvoorstellen is dus het in dit artikel besproken probleem grondig onder het oog genomen.

14. In welke zin zou een doeltreffende wijziging mogelijk zijn?

Eerst en vooral dient onderlijnd te worden dat het principe der tussenkomst van de rechtsmacht in aangelegenheden van huwelijks- en huwelijksgoederenrecht stellig dient gehandhaafd te blijven ook wanneer er geen echtscheidingsproceduur tussen partijen ahangig is.

Het is steeds mogelijk dat ten opzichte van uitzonderlijke toestanden hoogst dringende maatregelen geboden zijn en het is vanzelfsprekend dat dergelijke maatregelen zich zelfs zouden kunnen opdringen wanneer aan de gehuwde vrouw de volledige rechtsbekwaamheid zou zijn toegekend.

Het is echter niet minder stellig dat dergelijke maatregelen, die ingrijpen in zo delicate verhoudingen als deze van het huwelijk, slechts in zeer uitzonderlijke omstandigheden zouden mogen genomen worden en zulks na een zeer grondig en diepgaand onderzoek over de werkelijke verhoudingen.

Het komt ons voor dat in de eerste plaats een juiste en nauwkeurige omschrijving van de bevoegdheid van de voorzitter zou dienen gegeven te worden, dat de maatregelen met de vereiste spoed zouden kunnen genomen worden, zonder dat nochtans op onherroepelijke wijze in de huwelijksverhoudingen zou worden ingegrepen. dat de bevelen zouden worden uitgesproken na een uiterst eenvoudige proceduur, waarbij alle onnuttige kosten zouden geweerd worden, dat deze maatregelen slechts zouden gelden voor een op voorhand vastgestelde en zeer beperkte tijd, dat er in deze uiterst gewichtige aangelegenheden in elk geval een behoorlijk verhaal tegen de beslissingen zou worden georganiseerd, dat alle vereiste onderzoeksmaatregelen op grondige wijze zouden mogelijk gemaakt worden en dat er eindelijk een systeem van behoorlijke publicatie en van praktische sanctie op de beslissingen zou worden uitgewerkt.

15. Om in die zin de wet te wijzigen lijkt het ons in de eerste plaats geboden een onderscheid te maken tussen de maatregelen betreffende de goederen en deze betreffende de personen.

Immers, wat de personen betreft, waar het dus gaat over het samenwonen van de echtgenoten en over het bewaken van de kinderen, zijn de te nemen beslissingen niet alleen van een uitzonderlijke zwaarwichtigheid, doch zijn ze van aard tijdelijke onenigheden te vergiftigen tot onherstelbare tweespalt.

Wat de goederen betreft is zulks geenszins het geval; op dit terrein kunnen zuiver bezwarende maatregelen ten slotte weinig of geen schade veroorzaken en zouden deze dan ook mogen genomen worden na een veel beknopter onderzoek.

Laat ons eerst vaststellen dat het wenselijk is in de wet uitdrukkelijk te voorzien dat op grond van art. 214j geen onderstandsgeld zou mogen toegekend worden. Inderdaad, de middelen om dergelijk onderstandsgeld te bekomen zijn reeds overvloedig voorhanden, zodanig dat het toestaan van onderstandsgeld op grond van art. 214j slechts een onnuttige complicatie schijnt

van de bestaande toestand. Een echtgenoot kan steeds in de eerste plaats aan de burgerlijke rechtbank een verzoek tot het bekomen van onderstandsgeld voorleggen; in geval van hoogdringendheid zal dan ook de voorzitter der rechtbank steeds bevoegd zijn om in kortgeding over dergelijke vraag te beslissen en eindelijk is er het stelsel georganiseerd door art. 214b dat er ten slotte ook op neerkomt, vooral aan de vrouw, de nodige middelen te verzekeren voor de behoeften van het gezin. Daar er echter betwisting bestaat betreffende deze kwestie zou het nuttig zijn uitdrukkelijk te voorzien dat art. 214j niet voor het verlenen van onderstandsgeld in aanmerking komt.

Wat nu betreft de goederen, komt het ons voor dat het de voorzitter der rechtbank steeds mogelijk moet zijn, van het oogenblik dat er ernstige aanwijzigingen voorkomen, bewarende maatregelen te nemen, zoals het verbod van verplaatsing of vervreemding van roerende goederen en het verbod van verkoping of hypotheekering van onroerende eigendommen.

Daar elk verwijl van aard zou kunnen zijn de vervreemding onherroepelijk te maken is het geboden dat de voorzitter onmiddellijk, voortgaande enkel op de indruk van de eenzijdig verstrekte gegevens der aanleggende partij, bevel moet kunnen uitspreken om deze bewarende maatregelen te nemen. Immers, deze zuiver bewarende maatregelen kunnen in geen enkel geval aan een van de partijen enig nadeel berokkenen en er bestaat dan ook geen bezwaar dat ze zouden genomen worden, zelfs zonder de tegenpartij te horen, daar het verlies van tijd, dat zou spruiten uit een oproeping en een tegensprekelijk debat, de verwerende partij in de gelegenheid zou stellen onmiddellijk haar plan van verplaatsing of vervreemding te verwezenlijken. De bevelen, die in die voorwaarden zouden worden uitgesproken, zouden steeds uitvoerbaar zijn op minuut en vóór de inboeking, ze zouden door de zorgen der griffie onmiddellijk betekend worden aan de verwerende partij door per post aangetekend schrijven en tevens zou de griffie zorgen voor het overmaken van een uittreksel aan de conservator der hypotheeken van de plaats waar de onroerende goederen gelegen zijn, inschrijving die dadelijk zou genomen worden zonder enige kosten.

Voor de onroerende goederen is aldus de sanctie van het voorlopige bevel volkomen daar de inschrijving in de registers der hypotheeken de onmogelijkheid der vervreemding verzekert.

Voor de roerende goederen zou er echter een speciale sanctie dienen voorzien te worden. Alle sancties van burgerlijke aard schijnen voor roerende goederen ondoelmatig en het lijkt ons volstrekt geboden dat de roerende goederen, die het voorwerp uitmaken van het voorzitterlijk bevel, zouden gelijkgesteld worden met de onder beslag gelegde goederen en dat het vervreemden, na de kennisgeving van het bevel van de voorzitter, aanleiding zou geven tot de strafrechtelijke gevolgen die voorzien voor het ontdragen van aangeslagen roerende voorwerpen.

Op deze wijze worden onmiddellijk de belangen van de partij, die zich bedreigd voelt, beschermd.

Doch het is vanzelfsprekend dat dit eerste bevel van de voorzitter niet definitief kan zijn, dat ook voor deze bewarende maatregelen de tegenpartij dient gehoord te worden, daar de kansen dat de voorzitter verkeerdelijk is ingelicht geworden, zeer groot zijn.

Vandaar ons voorstel dat tegelijkertijd met de betekening van het voorlopig bevel de verwerende partij voor de Heer voorzitter binnen de 8 dagen zou worden opgeroepen. Dan zullen de twee partijen samen voor de voorzitter verschijnen om er volledig hun

middelen uiteen te zetten en hun belangen te verdedigen.

Is het nu wenselijk dat de partijen in het geheim zouden verschijnen in het cabinet van de voorzitter en daar de nodige inlichtingen zouden verstrekken, ofwel dat er een publiek debat zou ontstaan ter zitting van kortgeding?

In het voordeel van de eerste oplossing kan aangehaald worden dat het verkieslijker is dat de onenigheid tussen de echtgenoten zoveel mogelijk geheim zou worden gehouden. Naar onze mening biedt het grondwettelijk principe van de openbaarheid van alle debatten echter voordelen en waarborgen die niet voor andere beschouwingen dienen te wijken.

Dat hiervoor de mogelijkheid van bijstand van een advocaat uitdrukkelijk zou dienen voorzien te worden vindt zijn grond in het feit dat in sommige arrondissementen thans deze bijstand niet wordt toegelaten.

En het is dan slechts na aldus volledig kennis te hebben genomen van de stellingen der twee partijen dat de voorzitter een uiteindelijke beslissing zou nemen.

Het is duidelijk dat, wanneer de verwerende partij geen gevolg geeft aan de oproeping, zulks zal medeslepen dat het voorlopig bevel definitief zal worden.

Wat nu de personen betreft is de toestand volledig anders. De uitdrijving van een der echtgenoten uit de echtelijke woning, de maatregelen betreffende de bewaking van de kinderen kunnen nooit zo hoogdringend zijn dat een tijdverlies van enkele dagen onherroepelijke gevolgen zou kunnen hebben.

Daarom bestaat er dan ook in dergelijke aangelegenheden geen aanleiding een voorlopig bevel uit te spreken op eenzijdige gegevens. Dit is des te meer het geval daar betwistingen betreffende de persoon van de echtgenoten en de kinderen zo oneindig dieper inwerken op het gemoed van de partijen en zulke geweldige en niet te voorziene gevolgen kunnen hebben. Hier blijkt het ons dus geboden de gewone procedure van kortgeding op te leggen. Deze procedure waarborgt een tegensprekelijk en openbaar debat, zij verzekert een spoedige beslissing, maar er dient hierbij niet zo overhaastig te werk gegaan, dat het b.v. niet mogelijk zou zijn aan de voorzitter een onderzoek te bevelen door een sociaal assistent om ingelicht te zijn over de werkelijke toestand en vooral over het belang van de kinderen in verband met de te nemen maatregelen.

Het is voorzeker wenselijk dat in alle zaken beroep zou kunnen aangetekend worden. Er bestaat echter een praktisch bezwaar dat niet uit het oog mag verloren worden. De rollen der Hoven van beroep zijn geweldig overlast en het duurt meestal lange maanden vooraleer men er in gelukt een burgerlijke zaak voor het Hof te pleiten. Daarom lijkt het ons dan ook niet wenselijk tegen de bevelen uitgesproken op grond van art. 214j de gewone weg van het beroep open te stellen.

Essentieel is dat de duur van de genomen maatregel in de eerste plaats tot een korte periode zou beperkt blijven. Het lijkt ons dat drie maanden hiervoor normaal zouden kunnen in aanmerking komen. Na deze drie maanden zou elk van de partijen gemachtigd zijn de terugtrekking of de herziening van het voorzitterlijk bevel aan te vragen, met dien verstande dat wanneer het eerste bevel gehandhaafd blijft, de partijen zouden gerechtigd zijn de zaak aanhangig te maken bij de rechtbank van eerste aanleg. Deze zou dan volgens de normale procedure alle vereiste onderzoeksmaatregelen kunnen bevelen en het vonnis, dat zou worden uitgesproken, zou uiteindelijk vol-

gens de normale proceduur kunnen onderworpen worden aan het Hof van beroep. Op deze wijze schijnt ons het doel, dat de wetgever heeft beoogd, volledig te verwezenlijken zonder dat de toepassing van art. 214j de gevaren zou inhouden die er thans aan verbonden zijn.

Een bijna twintigjarige toepassing van art. 214j heeft

inderdaad geleerd dat wanneer het principe dat in zijn termen ligt opgesloten gezond is en noodzakelijk dient gehandhaafd de verwezenlijking ervan slechts mogelijk zal zijn mits een grondige wijziging van bevoegdheid en proceduur in de hierboven aangeduide zin.

René VICTOR.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer — 9 Januari 1950.

Voorzitter : M. Louveaux.

Raadshere-Verslaggever : M. Connart.

Advocaat-Generaal : M. Janssens de Bisthoven.

**Verjaring (in strafzaken). — Stuiting. — Verknocht-
heid.**

De vraag of tussen strafbare feiten verknochtheid aanwezig is, is een feitelijke kwestie welke ter beoordeling staat van de rechter over de feiten.

Wanneer verschillende verdachten vervolgd worden wegens verknochte feiten, stuiten daden van onderzoek of vervolging tegen een van hen gericht, de verjaring van het recht tot strafvordering ook ten aanzien van de anderen, zelfs indien de feiten, die hun later worden telaste gelegd, daarbij niet bedoeld waren.

Ansiaux, Charles.

Gelet op het arrest, de 12 October 1949 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen;

Over het enig middel : schending van de artikelen 21, 22, 24, 26 en 28 der wet van 17 April 1878, bevattende voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering 509 bis van het Wetboek van Strafrecht;

Overwegende dat ten gevolge van een gezamenlijk onderzoek ten laste van genaamde Quartier en van aanlegger dezen vóór de correctionele rechtbank te Brussel verwezen werden; de eerste wegens bedrieglijke verduistering van een som van 880.000 fr. ten nadele van de tweede, en deze wegens uitgifte zonder dekking van een check van hetzelfde bedrag;

Overwegende dat deze telastleggingen volgens de beschikking tot verwijzing « een ondeelbaar geheel » uitmaakten;

Overwegende dat het bestaan van dit nauw verband tussen de strafbare feiten afhangt van de beoordeling van de rechter over de feiten;

Overwegende dat, wanneer, zoals in casu, verschillende beklaagden vervolgd worden wegens verknochte feiten, de daden van onderzoek of van vervolging ten opzichte van een der beklaagden, de verjaring van de strafvordering ten opzichte van een der beklaagden, de verjaring van de strafvordering ten opzichte van de andere stuiten, zelfs indien de feiten, die hun naderhand werden telaste gelegd, er niet in bedoeld zijn;

Overwegende dienvolgens dat het bestreden arrest het proces-verbaal van 2 September 1948 der politie te Jette, opgesteld in uitvoering van de apostille van de Procureur des Konings te Brussel, tot voortzetting van het onderzoek ten laste van genaamde Q..., medebeklaagde van de aanlegger, wettelijk heeft kunnen

inroepen als daad, welke de verjaring van de strafvordering tegen de aanlegger stuit;

Waaruit volgt dat het middel in rechte niet opgaat;

En overwegende dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden namgeleefd en dat de bestreden beslissing overeenkomstig de wet is;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt de aanlegger tot de kosten.

RAAD VAN STATE

3e kamer. — 10 Maart 1950.

Voorzitter : M. Moureau.

Raadsheren : MM. De Bock (verslaggever) en Holoye.

1. Bevoorrading. — Prijzen. — Vaststelling maximumprijzen. — B.W. 22 Januari 1945. — Legaliteit M.B. 28 September 1949 betr. maximumprijs steenkolen aan verbruiker.
2. Nietigverklaring. — Machtoverschrijding. — Vaststelling maximumprijs zonder rekening te houden met werkelijke kostprijs. — Geen bewijsmiddel voorgebracht. — Afwijzing ten gronde.

1. Artikel 2 van de besluitwet van 22 Januari 1945 betreffende het beteugelen van elke inbreuk op de reglementering betreffende de bevoorrading van het land, verleent aan de Minister, tot wiens bevoegdheid de economische zaken behoren, de macht om de maximumprijzen te bepalen der producten, waarvan de verkoop is gereglementeerd bij M. B. van 28 September 1949, houdende vaststelling van de maximumprijzen aan de verbruikers van de steenkolen en steenkool- en bruinkoolagglomeraten.
2. Een middel tot nietigverklaring, waarbij beweerd wordt dat de Minister van Economische Zaken, bij de vaststelling van de maximumprijs van steenkolen, zijn macht heeft overschreden door geen rekening te houden met de werkelijke kostprijs der steenkolen in de kleinhandel, wordt als niet gegrond afgewezen, wanneer verzoeker daarvan geen bewijsmiddel voorgebracht.

Edmond Lacroix et Cie, P.V.B.A. t/ Belgische Staat (Minister van Economische Zaken en Middenstand).

De Raad van State,

.....

Gezien het verzoekschrift van 1 October 1949, waarbij de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid « Edmond Lacroix et Cie » beroep instelt tot nietigverklaring van het ministerieel besluit van 28 September 1949 houdende vaststelling van de maximumverkooprijzen aan de verbruikers van de

steenkolen en steenkool- en bruinkolenagglomeraten;

Overwegende dat verzoekster volhoudt dat de Minister van Economische Zaken en Middenstand, door zijn besluit van 28 September 1949, zijn macht heeft overschreden daar hij hierbij geen rekening hield met de werkelijke kostprijs der steenkolen in de kleinhandel;

Overwegende dat het bestreden ministerieel besluit gegrond is op de besluitwet van 22 Januari 1945 betreffende het beteugelen van elke inbreuk op de reglementering betreffende de bevoorrading van het land; dat artikel 2 van dit besluit aan de Minister, tot wiens bevoegdheid de economische zaken behoren, de macht verleent om de maximumprijzen te bepalen der producten waarvan de verkoop bij het ministerieel besluit van 28 September 1949 is gereguleerd; dat verzoekster, tot staving van haar bewering, geen bewijsmiddel aanvoert waaruit kan blijken dat de Minister de macht, hem bij de besluitwet van 22 Januari 1945 verleend, te buiten is gegaan en geen rekening heeft gehouden met de normale kostprijs van de steenkolen in de kleinhandel; dat het middel bijgevolg niet gegrond is;

Besluit :

Artikel 1. — Het verzoek wordt verworpen.

Artikel 2. — De kosten, begroot op de som van 300 frank, zijn ten laste van verzoekster.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

10e Kamer — 24 November 1949.

Voorzitter : M. De Cock.
Raadsheren : M.M. Hodüm en Bailly.
Advocaat-Generaal : M. Van Durme.

Douanes en accijnzen. — Wederrechtelijke huiszoeking. — Nietig proces-verbaal van bevindingen.

Daar blijkens het proces-verbaal de tolbeambten de gesmokkelde paarden niet hebben zien binnenleiden in de stallen, waar ze later werden aangetroffen, en ze dus niet onafgebroken hebben gevolgd vanaf de Nederlandse grens tot aan de woonplaats van verdachte, is art. 15 der wet van 6 April 1843 niet van toepassing.

De huizen en aanhorigheden, waar de huiszoekingen zijn geschied, bevinden zich buiten de in art. 177 Algemene Wet van 26 Augustus 1822 aangeduide grensstreek; de huiszoekingen mochten dus slechts geschieden met inachtneming van art. 200 dezer wet, d.w.z. met toelating van de Vrederechter van het kanton, waarin bedoelde huizen gelegen zijn. Zulks is in casu niet geschied en de verdachte heeft evenmin in die huiszoeking toegestemd, zodat deze wederrechtelijk is verricht en het proces-verbaal van bevindingen, waarop de vervolging steunt, nietig en tegen de verdachte zonder enige uitwerking is. De telastlegging is derhalve niet bewezen.

C. M. en Ministerie van Financiën t/ Sas en Brosius.

Wat de inbreuken sub I betreft (vordering ten verzoeken van het Ministerie van Financiën :

Overwegende dat deze feiten werden vastgesteld op het gehucht Heideinde, en dat het vaststaat dat dit gehucht zich bevindt buiten de grensstreek van 10 km.

aangestipt bij art. 177 der algemene wet van 26 Augustus 1822;

Overwegende dat het vaststaat dat de tolbeambten de gesmokkelde paarden niet hebben zien binnenleiden in de stallen waar zij later werden aangetroffen; — dat in het proces-verbaal nr 85, stuk 2 van bundel 2 slechts wordt gewag gemaakt van het feit dat de tolbeambten sporen van paardenhoeven ontdekt hebben, maar nergens dat zij de paarden zelve zouden gezien hebben, welke zij dan onafgebroken zouden gevolgd hebben vanaf de Hollandse grens tot op de woonplaats van betichte; dat derhalve art. 15 der wet van 6 April 1843, hier niet toepasselijk is (Rép. prat., T. IV, verbo Douanes et Accises nr 572);

Overwegende dat de huizen en aanhorigheden, waar de huiszoekingen zijn geschied, zich bevindende buiten de grensstreek, deze huiszoekingen slechts mochten geschieden met inachtneming der voorschriften voorzien bij art. 200 der algemene wet van 26 Augustus 1822, d.w.z. met toelating van de Vrederechter van het Kanton waar de te bezoeken huizen gelegen zijn, hetgeen echter in casu het geval niet was; dat de betichten zelve evenmin hun toestemming tot die huiszoeking hebben verleend; wel integendeel heeft Brosius, volgens het proces-verbaal, deze toestemming op uitdrukkelijke wijze geweigerd; dat hieruit blijkt dat beide huiszoekingen wederrechtelijk zijn geschied;

Overwegende derhalve dat het proces-verbaal van bevindingen, waarop de vervolging berust, nietig is en tegen de betichte geen uitwerking kan hebben. (Neven, Traité des Douanes et Accises n° 499); dat de betichting derhalve niet bewezen is;

Wat de inbreuken onder II betreft (publieke vordering op feiten van gemeen recht) :

Overwegende dat de feiten ten laste van betichten gelegd, gepleegd werden op 10 Januari 1946; dat de laatste vervolgingsakte, binnen de termijn van drie jaar, dagtekent van 17 October 1946 (st. 11, Band II) zodat de verjaring ingetreden is sedert 17 October 1949.

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 11 Mei 1950.

Voorzitter : M. Haus.
Raadsheren : M.M. Bossaert en de Walque.
Subst. procureur-Generaal : M. Stevigny.
Advocaten : Mrs J. Ronse en Marquet (Brussel).

Bezoekrecht van de grootouders. — Toepasselijkheid van art. 1 van de wet van 20 Juni 1927 tot aanvulling van art. 369bis. W.v.S. op het onttrekken van een minderjarige aan het bezoekrecht.

Het onttrekken van een minderjarige aan het bij vonnis aan de grootouders toegekende bezoekrecht, valt onder art. 1 van de wet van 20 Juni 1927 tot aanvulling van art. 369 bis W. v. S.

Onjuist is de stelling, dat voormelde wetsbepaling alleen toepasselijk zou zijn wanneer het betreft een bewakingsmaatregel, genomen hetzij krachtens de wet op de kindbescherming, d.d. 15 Mei 1912 (art. 57), hetzij ter gelegenheid van een procedure tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed, hetzij door de familierraad ingevolge art. 5 van de voormelde wet van 15 Mei 1912.

De wet van 20 Juni 1927 heeft het toepassingsgebied van art. 57 van de wet van 15 Mei 1912 uitgebreid niet enkel tot het geval dat een bewakingsmaatregel genomen is in verband met een proce-

dure tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed, doch ook in andere bij de wet voorziene omstandigheden.

Art. 369 bis W. v. S. slaat ook op een schending van het bezoeksrecht, dat immers een onderdeel uitmaakt van het bewakingsrecht.

O.M., X. en Y. b.p. t./ Z.

Uit de conclusie van het O. M.:

De verdediging betwist zowel in haar mondeling betoog als in haar besluiten de toepasselijkheid van artikel 369bis van het S. W. B.

Dit standpunt tracht ze met de volgende argumenten te rechtvaardigen:

1) volgens het arrest van het Hof van Verbreking d.d. 16 Maart 1914 is artikel 369bis S. W. B. (artikel 57 der wet d.d. 15 Mei 1912) slechts toepasselijk op de vader of de moeder, die hun kind trachten te onttrekken aan de tenuitvoerlegging van een der maatregelen, welke in het kader der wet op de kindbescherming getroffen werden;

2) de wet d.d. 20 Juli 1927 is slechts toepasselijk op de maatregelen van bewaring, getroffen gedurende of naar aanleiding ener procedure van echtscheiding of van scheiding van tafel en bed;

3) de zin «hetzij in andere bij de wet voorziene omstandigheden» vervat in de tekst van artikel 1 der voormelde wet d.d. 20 Juli 1927, dient blijkens de parlementaire handelingen beperkt te worden tot de naleving der bewakingsmaatregelen door een familie-raad getroffen, overeenkomstig de voorschriften van artikel 5 der wet d.d. 15 Mei 1912.

Zoals ik reeds de eer had mondeling in mijn rekwisitorium op te merken, zijn deze argumenten ter zake volstrekt waardeloos.

De onderhavige rechtsvordering vindt inderdaad uitsluitend haar oorsprong in de bepalingen van artikel 1 der wet d.d. 20 Juli 1927, meer bepaald in de zinsnede «hetzij in andere bij de wet voorziene omstandigheden», zodat de argumenten welke de verdediging meent te mogen putten enerzijds uit het arrest d.d. 16 Maart 1914 van het Hof van Verbreking, arrest dat alléén in het kader der vigerende wetgeving d.d. 15 Mei 1912 gewezen werd, en anderzijds uit het feit dat de bepalingen, welke de zinsnede «hetzij in andere bij de wet voorziene omstandigheden» voorafgaan, slechts met een procedure van echtscheiding of van scheiding van tafel en bed in verband staan, volstrekt krachteloos zijn, daar zij buiten het kader de bewuste rechtsvordering vallen.

Het vraagstuk dat het Hof op te lossen heeft, is inderdaad uitsluitend het volgende: Vallen de feiten, waaraan de verdachte zich schuldig heeft gemaakt, onder de toepassing van de voorschriften van artikel 1 der wet d.d. 20 Juli 1927, in het bijzonder van de bepalingen:

«In geval in andere bij de wet voorziene omstandigheden, over de zorg van het kind mocht zijn beslist, worden dezelfde straffen toegepast op de vader of de moeder die het minderjarig kind onttrekt of poogt te onttrekken aan de zorg van hen aan wie het, krachtens de beslissing werd toevertrouwd, die het niet vertoont, aan hen die het recht hebben het op te eisen.»

De oplossing van het onderhavig vraagstuk vergt dienvolgens:

1) dat de juiste betekenis der woorden: «*hetzij in andere bij de wet voorziene omstandigheden*» bepaald wordt;

2) dat nagegaan wordt of de door de wetgever

beoogde bescherming van het toegekende bewakings- of verzorgingsrecht mag uitgebreid worden tot het recht van bezoek;

3) dat nagevoorst wordt of de grootouders ter zake over het recht beschikken het minderjarig kind Christine op te eisen in uitvoering ener overeenkomstig de wet getroffen gerechtelijke beslissing.

I. Betekenis der woorden «*hetzij in andere bij de wet voorziene omstandigheden*», voorkomende in artikel 1 der wet d.d. 20 Juli 1927.

Deze woorden werden in het oorspronkelijk wetsvoorstel, dat slechts de bescherming bedoelde der bewakingsmaatregelen getroffen in verband met een procedure van echtscheiding of scheiding van tafel en bed, ingelast onder vorm van een amendement, door de toenmalige Minister van Justitie, de heer Hymans, ingediend.

De strekking er van werd op 16 Maart 1927 vóór de Kamer van Volksvertegenwoordigers in de volgende bewoordingen toegelicht:

«Je me suis borné à proposer un amendement qui » a pour objet d'élargir la disposition projetée.

» Celle-ci complète l'article 369bis du C.P. et l'étend » en cas où il aura été statué sur la garde de l'enfant » au cours ou à la suite d'une instance en divorce ou » séparation de corps. *L'amendement vise d'autres » circonstances prévues par la loi. Il importe notam- » ment, de prévoir le cas où le père ou la mère aurait » été privé de garde...* » enz. (enz. zonder belang ter zake.

Vóór de Senaat is de heer Ascu, verslaggever, nog uitdrukkelijker:

«Un amendement déposé par Monsieur le Ministre » de la Justice a encore élargi cette proposition en » rendant l'article applicable non seulement aux déci- » sions rendues au cours ou à la suite d'une instance » en divorce ou en séparation de corps, mais à toute » autre circonstance prévue par la loi, où il aurait été » statué sur la garde d'un enfant mineur.»

De strekking van deze laatste zin is derhalve zeer uitgebreid. Het gaat dienvolgens niet op haar te beperken, zoals de verdediging het doet, tot de gevallen waarin de familieraad in vervanging van de van de ouderlijke macht ontzette ouders b.v. over de bewaking of zorg der kinderen beschikt heeft (artikel 5 wet 15 Mei 1912).

Dit geval behoort tot een der vele *omstandigheden*, waarin overeenkomstig de wet over de bewaking van een minderjarig kind beslist wordt.

Ter zake behoort derhalve te worden nagegaan of de gerechtelijke beslissing, waarbij het *recht van bezoek* ten behoeve der grootouders geregeld werd, wel *overeenkomstig de wet* gewezen werd en dienvolgens kan opgenomen worden in het kader der hogervermelde bepalingen van artikel 1 der wet d.d. 20 Juli 1927.

Dit blijkt mijns inziens duidelijk uit de hiernavolgende beschouwingen.

II. Wordt het *recht van bezoek* door de wet d.d. 20 Juli 1927 evenzeer beschermd als het recht van bewaking?

Het antwoord wordt ons gegeven door het arrest van het Hof van Verbreking d.d. 7 April 1943, Pas. 1943, I, 33:

«Le droit de visite à l'égard d'un enfant constitue » un démembrement du droit de garde.

» La décision de justice qui statue sur l'exercice » d'un droit de visite, statue sur la garde de l'enfant » au sens de ces termes dans l'article 1 de la loi du » 20 juillet 1927.»

III. Strookt de gerechtelijke beslissing, waarbij het

recht van bezoek der grootouders geregeld wordt, met de vigerende wetsbepalingen?

Zo geen enkele wetsbepaling in uitdrukkelijke termen aan de grootouders dit recht toekent, zijn de rechtsleer en de rechtspraak het er nochtans over eens dat de grootouders over het wettelijk recht beschikken met hun kleinkinderen in betrekking te komen en ze derhalve te bezoeken of hun bezoek te ontvangen (zie De Page, Droit civil, blz. 869, nr 783; Kluyskens, Personen- en Familierecht, blz. 536, nr. 622).

De wettelijke gronden waarop dit bewakings- en derhalve bezoekrecht der grootouders steunt, werden door de heer Terlinden, gewezen Procureur-Generaal bij het Hof van Verbreking, in zijn advies dat het arrest d.d. 14 October 1915 voorafgaat (Pas. 1915, I, 455), op meesterlijke wijze aangeduid in de volgende bewoordingen :

« La base légale existe. — J'en découvre même trois. » — Ce sont d'une part les liens intimes et nombreux » que la loi a créés entre les grands-parents et leurs petits-enfants; c'est, d'autre part, l'essence même de » la puissance paternelle qui n'existe que dans l'inté- » rêt de l'enfant et ne peut jamais dégénérer en » tyrannie ou despotisme; c'est enfin l'article 371 du » Code Napoléon.

» Un mot de ces différents points de vue.

» Peut-on mieux dire que l'arrêt de 1857? N'existe- » t-il pas entre les enfants et leurs autres ascendants » — dont les droits sont subordonnés à ceux du père, » cela est hors de doute — une réciprocité d'intérêts » et de liens, de droits et de devoirs, qui ont leur » principe dans la nature et leur sanction dans la loi » civile elle-même et qui, bien que subordonnés à la » puissance paternelle, ne sauraient lui être entière- » ment sacrifiés, sans d'impérieuses raisons, dont le » père de famille sera le premier, mais non l'unique » et souverain juge?

» C'est la loi — remarquons le — qui, après la » nature, a formé les liens qui nous unissent aux » fils de nos fils; ils sont la chair de notre chair; ils » portent notre nom; à défaut de leur père et mère » morts, empêchés ou absents, c'est à nous qu'ils » demanderont l'autorisation de se marier; ils nous » doivent des aliments; dans le besoin, ils ont le » droit de compter sur notre assistance; nous sommes » de droit leur tuteur, si le dernier mourant de leurs » parents ne leur en a pas choisi un; ils sont nos » héritiers réservataires, comme nous sommes les » leurs; nous sommes, le cas échéant, habiles à accep- » ter pour eux les donations qui leur sont faites.

» L'arrêt attaqué cite d'autres textes encore, mais » j'en ai dit assez pour pouvoir conclure que, sans » raison grave, on ne brise pas tous ces liens créés » par la loi et qu'ils sont à l'abri d'un caprice, d'un » accès de mauvaise humeur, de la colère, voire même » des sentiments inavouables ou déshonorants.

» Je vous ai déjà entretenu du caractère essentiel » de la puissance paternelle, telle que le code l'a » établie. Je n'y reviens plus qu'en passant et, pour » gagner du temps, je me borne à vous rappeler ici » le résumé des discussions donné par Locré lui-même : » L'idée exacte de la puissance paternelle doit être » puisée dans la nature qui l'institue et qui est la » base de la loi civile; cette puissance n'est établie » que dans l'intérêt des enfants; c'est un pouvoir de » protection destiné à les régir tant que la protection » leur est nécessaire et un moyen donné au père de » remplir ce devoir.

» La puissance paternelle que vous devez recon- » naître n'est donc pas une puissance paternelle

» absolue et sans limites; c'est celle qui a sa base » dans la nature et qui n'a d'autre but que la protec- » tion et l'intérêt de l'enfant.

» La concevez-vous avec le grand-père, le chef du » nom, exclu, sans raison, de la vie, des affections, » du souvenir de son petit-fils?

» Comment enfin — et j'en arrive à la troisième » base légale de mon système — donner à la puis- » sance paternelle le sens que lui attribue le pourvoi, » alors qu'au frontispice du Titre qui la consacre se » trouve inscrit cet admirable article 371, copié dans » les livres saints : « L'enfant, à tout âge, doit hon- » neur et respect à ses père et mère ».

» Alors même que cette règle n'a pas de sanction » dans la loi, n'est-elle pas une limite imposée par la » loi même à la puissance paternelle, tant en ce qui con- » cerne le pouvoir du père sur ses enfants, qu'en ce » qui concerne les devoirs de ceux-ci envers leurs » ascendants?

» L'article 371 domine le titre de la puissance pater- » nelle comme l'article 212 domine le titre du mariage. » Il doit être mis en rapport avec tous les articles qui » suivent. Il les éclaire et les explique.

» S'il n'est pas une disposition législative propre- » ment dite, il n'en doit pas moins, comme le disait » Albißon, rappeler, sans cesse, aux parents et aux » juges » qu'il n'est point de moment de la vie, point » de circonstances, point de situation où l'enfant soit » affranchi de l'honneur et du respect qu'il doit à ses » parents » — à ses ascendants, comme l'a expliqué » toute la doctrine.

» Je ne saurais assez insister sur ce point, l'article » 371 éclaire le code tout entier et il est inséparable » de toutes les dispositions qui règlent les rapports » entre ascendants et descendants. »

De zienswijze van de heer Procureur-generaal bij het Hof van Verbreking werd door dit rechtscollege bijgetreden in haar voormeld arrest dd. 14 October 1915.

Deze rechtspraak werd niet gewijzigd, en in een arrest d.d. 25 September 1930 (Pas. 1930, I, 310) legde het Hof van Verbreking nogmaals de nadruk op dezelfde grondbeginselen :

« Les tribunaux ont le pouvoir d'organiser, dans » l'intérêt de l'enfant, l'exercice des droits que la loi » reconnaît au grands-parents sur leurs petits-enfants, » pourvu qu'atteinte ne soit pas portée aux préroga- » tives de la puissance paternelle ».

Besluit :

Uit hetgeen voorafgaat mag derhalve het besluit getrokken worden dat het bezoekrecht der grootouders op een wettelijke grondslag rust en dat het dwarsbomen van ieder gerechtelijke beschikking, welke dit bezoekrecht regelt, onder de beteugeling valt van art. 1 der wet dd. 20 Juli 1927.

Arrest

Overwegende dat beklagde en het Openbaar Ministerie tijdig en op geldige wijze in hoger beroep zijn gekomen ;

In rechte :

Overwegende dat bij vonnis van de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde d.d. 10 Februari 1949 onder meer beslist is tegenover beklagde, dat de echtgenoten X. en Y. gerechtigd zijn hun kleinkind Christine bij zich te nemen, drie, vijf en vijftien dagen bij aanvang respectievelijk van het Nieuwjaar-, het

Paas- en het groot verlof, ten ware partijen in gemeen overleg, daaromtrent een andere tijdregeling treffen;

Overwegende dat beklaagde strafrechtelijk vervolgd wordt op grond van artikel 369bis S.W.B. dat hij zijn dochttertje heeft onttrokken aan bewuste bezoeksregeling;

Overwegende dat Z. echter betwist dat voornoemde wetsbepaling in onderhavig geval toepasselijk is, omdat naar zijn oordeel de weigering het kind te vertonen slechts strafrechtelijk gesanctionneerd wordt, wanneer het gaat om een bewakingsmaatregel, dewelke getroffen werd, hetzij in het kader van de wet op de bescherming (art. 57), hetzij ter gelegenheid van een procedure van echtscheiding of van scheiding van tafel en bed, hetzij door een beslissing van de familieraad overeenkomstig de voorschriften van artikel 5 der wet van 15 Mei 1912;

Overwegende dat de wet van 20 Juli 1927 het toepassingsgebied van artikel 57 der wet op de kindbescherming uitgebreid heeft niet enkel tot het speciaal geval waarin een maatregel tot bewaking is genomen in verband met een procedure tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed, maar ook nog in andere bij de wet voorziene omstandigheden;

Overwegende dat het geen steek houdt te beweren, dat door «andere omstandigheden» dient te worden verstaan het enkel geval waarin de familieraad naar aanleiding van een ontzetting van de ouderlijke macht over de bewaking der kinderen beslist heeft; dat gewis dit geval vernoemd wordt in de voorbereidende werken, doch daarbij uitdrukkelijk gewezen is op het exemplarisch karakter van deze aanhaling (Pasinomie 1927, blz. 356);

Overwegende derhalve dat het ten overstaan van de algemene bewoordingen van de wettekst en van de parlementaire discussies geen twijfel lijdt dat de wet van 20 Juli 1927 alle gevallen omvat, waarin een rechtsmacht overeenkomstig de wet, over de bewaking van het kind beslist heeft;

Overwegende verder, dat artikel 369bis S.W.B. eveneens toepasselijk is, wanneer het gaat om de schending van het bezoekrecht, daar dit een onderdeel van het bewakingsrecht uitmaakt (Cass. 7.11.1943, Pas. 1.32);

Overwegende anderzijds dat volgens een vaste rechtspraak de grootouders een natuurlijk en een wettelijk recht bezitten om hun kleinkinderen te bezoeken (Cass. 14.10.15, Pas. 1.433);

Overwegende, dienvolgens dat artikel 369 bis onbetwistbaar in onderhavig geval toepasselijk is;

Overwegende dat beklaagde nog aanvoert dat, daar het vonnis van 10-2-1949 slechts op 9-4-49 betekend werd, het niet in kracht van gewijsde was getreden ten tijde van de Paasvacantie, welke op 11-4-49 aanving, en derhalve niet bindend was;

Overwegende echter, dat voormeld vonnis uitvoerbaar verklaard werd niettegenstaande alle rechtsmiddelen en zonder borg, dat aldus beklaagde zich moest onderwerpen aan de hem opgelegde verplichting van af de dag der betekening; dat overigens Z. werkelijk in het vonnis had berust, toen hij op 15 April 1949 aan de burgerlijke partijen voorgesteld had de uitoefening van het bezoekrecht op de vijf laatste dagen van het Paasverlof te bepalen, omdat hij liefst zijn kind bij zich had gedurende de Paasfeesten;

In feite: (zonder belang)

Overwegende dat de straf door de eerste rechter toegepast rechtmatig voorkomt en dient te worden gehandhaafd;

Overwegende dat de eerst rechter oordeelkundig de door de burgerlijke partijen geleden schade op één frank heeft begroot;

Om die redenen,

Het Hof,

Gelet op de wetsbepalingen bij het beroepen vonnis aangehaald en door de heer Voorzitter van deze Kamer op de terechtzitting van heden nogmaals aangeduid, als ook op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935, en zonder acht te slaan op de nota en besluiten, door de verdediging na het sluiten der debatten ingediend;

Ontvangt de hoger beroepen en, er op wijzend, bevestigt het bestreden vonnis zo op strafrechtelijk- als op burgerlijk gebied;

Veroordeelt beklaagde daarenboven tot de kosten van hoger beroep.

Noot: Tegen bovenstaand arrest is voorziening in cassatie ingesteld.

HOF VAN BEROEP TE LUIK

24 Maart 1949.

Voorzitter: M. Claessens.

Raadsheren: M.M. Verreydt en Goffinet.

Advocaten: Mrs. Roppe en Labbé (Brussel).

Bevoegdheid (in strafzaken). — Samenvoeging van de twee verknochte zaken is in casu wel toelaatbaar. — De in een der zaken reeds gehoorde getuigen moeten opnieuw worden gehoord. — Bevoegdheid van de rechtbank als gevolg van de samenvoeging.

Twee zaken zijn met elkaar verknocht, indien tussen beide vorderingen zulke nauwe banden bestaan, dat bij afzonderlijke beoordeling van ieder daarvan gevaar voor tegenstrijdige uitspraken zou te duchten zijn.

Aan de samenvoeging van beide zaken staat niet in de weg het feit, dat de rechtstreeks gedaagde geen partij was in het hangend strafgeding, waarin reeds getuigenverklaringen waren afgelegd, waarop mitsdien tegen de rechtstreeks gedaagde geen beroep zou kunnen worden gedaan. De rechtbank moet dan beide zaken wegens verknochtheid samenvoegen en ter vrijwaring van de rechten der verdediging bevelen, dat de in een der zaken reeds gehoorde getuigen opnieuw zullen worden gehoord.

Ingevolge de samenvoeging is de rechtbank bevoegd om kennis te nemen van de bij rechtstreekse dagvaarding aanhangig gemaakte rechtsvordering.

De Koster, Denil en O. M. t./ Spronck en Belgische Staat.

Gelet op het hoger beroep van Denil, rechtstreeks dagende partij, tegen het vonnis van 28 September 1948, waarbij de Correctionele Rechtbank van Tongeren de door de rechtstreeks dagende B. P. Denil gevraagde samenvoeging van de rechtstreekse dagvaarding met de rechtsvordering d.d. 23 April 1948 van het O. M. tegen De Koster en Denil van de hand wijst, en zich dientengevolge onbevoegd verklaart om van de rechtstreekse dagvaarding kennis te nemen, omdat deze slechts een overtreding van het verkeersreglement beoogt;

Overwegende dat tussen beide vorderingen zulke nauwe banden bestaan dat, indien zij afzonderlijk moesten geslecht worden, er gevaar zou bestaan ze op onvereenigbare wijze op te lossen;

Overwegende dat in plaats van te beslissen dat «de gevraagde samenvoeging niet kon uitgesproken wor-

den, om reden de rechtstreeks gedaagde Spronck geen partij was geweest in het rechtsgeding, door het O. M. aanhangig gemaakt, zodat de in bedoeld geding afgenomen getuigenissen hem niet konden tegengesteld worden», de Rechtbank, met het oog op en in het voordeel van een goede rechtsbedeling, de verknochtheid tussen de twee zaken had moeten vaststellen, ze samenvoegen, en met het oog op de vrijwaring der rechten van de verdediging, bevelen dat de ter zitting van 6 Juli 1948 gehoorde getuigenissen opnieuw door de Rechtbank zouden afgenomen worden op een later te bepalen datum;

Overwegende dat door het feit der samenvoeging, elk bezwaar tegen de bevoegdheid, terecht of ten onrechte door de eerste rechter aanvaard, wegviel;

Overwegende dat het bestreden vonnis een eindvonnis op tussengeschied is en voor hoger beroep vatbaar was vóór het eindvonnis van 12 October 1948 ten gronde;

Om deze redenen :

Hervormt het bestreden vonnis, trekt de zaak tot zich en, doende wat de eerste rechter had moeten doen, voegt samen de zaak Denil tegen Spronck en Belgische Staat, Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg, en de zaak van het O. M. tegen De Koster en Denil;

Verklaart zich bevoegd;

En alvorens te beslissen over het hoger beroep tegen het eindvonnis ten gronde van 12 October 1948;

Beveelt dat de personen, uitgenomen de gedaagde Spronck, die ter zitting van de Rechtbank van 6 Juli 1948 als getuigen verhoord werden en anderen die gebeurlijk op het verzoek van het O. M. of van de Burgerlijke Partij zouden gehoord worden, door het Hof in verhoor zullen genomen worden;

Stelt de zaak te dien einde uit;

Kosten voorbehouden.

NOOT : Het Hof te Luik hervormt het vonnis der Rechtbank te Tongeren, welke zich onbevoegd verklaard had om kennis te nemen van de rechtstreekse dagvaarding wegens overtreding, niet om principiële redenen, maar omdat de Rechtbank de samenvoeging onmogelijk achtte wegens de bijzondere omstandigheid, dat er reeds getuigenissen afgenomen waren.

Normaal is het wel dat de rechtstreekse dagvaarding vanwege de oorspronkelijke betichte, als aanstaande burgerlijke partij, uitgaat vooraleer in het eerste geding de getuigen gehoord werden.

Het is echter ook mogelijk, zoals in het huidige geval blijkbaar gebeurde, dat pas het getuigenverhoor ter zitting in het eerste strafgeding aan de oorspronkelijke betichte definitieve aanleiding geeft om zelf een andere partij rechtstreeks te dagvaarden.

Het Hof te Luik heeft op dit punt geoordeeld dat een goede rechtsbedeling een nieuw getuigenverhoor vergt, ook al is dit niet gebruikelijk in hoger beroep.

De principiële stelling dat de Correctionele Rechtbank bevoegd is ter zake van overtredingen in geval van verknochtheid met een wanbedrijf, is duidelijk aanvaard in een cassatie-arrest van 24 April 1939, R. G. A. R. 1949, nr 3184.

De Rechtbank te Tongeren nam bovendien stelling over een ander aspect in zake onontvankelijkheid, stelling die door het Hof niet verder onderzocht wordt.

De Rechtbank oordeelde dat de rechtstreekse dagvaarding op grond van de slagen en verwondingen, toegebracht niet aan de rechtstreeks dagende burgerlijke partij maar aan een andere partij, wegens onontvankelijkheid moest afgewezen worden.

De tegenovergestelde stelling werd ingenomen door het Hof van Beroep te Brussel bij arrest van 21 Januari 1949 (R. W. 1948-1949, 715).

Het Hof te Brussel oordeelde in dit arrest dat de Correctionele Rechtbank bevoegd was kennis te nemen van een vordering, aanhangig gemaakt bij rechtstreekse dagvaarding waarbij alleen de kwalificatie van overtreding werd gegeven aan feiten die blijkens het onderzoek ook slagen en verwondingen inhielden, toegeacht aan een buiten-het-geschiedstaande derde.

M. L.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE TONGEREN

28 September 1948.

Voorzitter : M. Ulrix.

Rechters : MM. Winants en Strauwen.

O.M. : M. Van den Bossche.

Advocaten : Mrs Roppe en Labbé (Brussel).

Bevoegdheid (in strafzaken). — Samenvoeging van twee gedingen, terwijl de verdachte, (burgerlijk verweerder) in de ene zaak niet partij was in de andere, is ontoelaatbaar. — Bevoegdheid van de rechtbank.

Op verzoek van de burgerlijke partij kan samenvoeging niet worden toegestaan van het thans aanhangig geding met een strafgeding, waarin de thans burgerlijke partij verdachte was, doch de in het huidige geding verdachte (verweerder t.a.v. de burgerlijke vordering) niet partij was, zodat de in het vorig strafgeding afgelegde getuigenverklaringen tegen laatstgenoemde niet kunnen worden ingeroepen.

Deze samenvoeging onmogelijk zijnde, is de rechtbank niet bevoegd om kennis te nemen van de bij rechtstreekse dagvaarding aanhangig gemaakte rechtsvordering, welke slechts een overtreding van het verkeersreglement betreft, behorend tot de bevoegdheid van de politierechter.

Denil en O. M. t./ Spronck en Belgische Staat.

Gedaagd door rechtstreekse dagvaarding d.d. 22 Sptember 1948 van deurwaarder Edgard van Kelecom te Brussel, ten einde :

Op vordering van de heer Procureur des Konings strafrechtelijk te horen beslissen over de misdrijven door eerste gedaagde begaan, zowel wat betreft eerste gedaagde persoonlijk als wat betreft de voor hem verantwoordelijke Belgische Staat, namelijk om te Heers op 16 October 1947 :

De eerste : 1) bestuurder zijnde van een voertuig niet voortdurend meester te zijn gebleven van zijn snelheid en deze niet derwijze te hebben geregeld, dat hij voor zich een voldoende ruimte hield om voor een hindernis zijn voertuig tot stilstand te kunnen brengen; 2) door onvoorzichtigheid en gebrek aan voorzorg aan zijn medereizigers lichamelijke letsels toegebracht te hebben.

En op vordering van verzoeker, nadat hij zich ter zitting zal aangesteld hebben als burgerlijke partij, te horen beslissen over zijn burgerlijke belangen, waarin hij geschaad werd ten bedrage van 65.183 frank ingevolge de fout van eerste gedaagde en wegens de burgerlijke verantwoordelijkheid van zijn werkgever, de Belgische Staat, als tweede gedaagde.

Overwegende dat de burgerlijke partij Denil de samenvoeging verzoekt van het huidige geding met de rechtsvervolgung d.d. 23 April 1948, ingesteld door

het Openbaar Ministerie tegen De Koster en Denil;
Overwegende dat de gevraagde samenvoeging niet kan worden uitgesproken om reden beklaagde Spronck geen partij is geweest in het rechtsgeding door het Openbaar Ministerie aanhangig gemaakt, zodanig dat de in bedoeld geding afgenomen getuigenissen hem niet kunnen worden tegengeworpen;

Overwegende dat in dergelijke omstandigheden, bij onmogelijkheid van samenvoeging, de Rechtbank onbevoegd is om van de rechtstreekse dagvaarding kennis te nemen, dewelke slechts een overtreding van het verkeersreglement beoogt, tot de bevoegdheid behorend der Politierechtbanken; dat voor het overige de melding in de rechtstreekse dagvaarding voorkomend als zou beklaagde Spronck door onvoorzichtigheid verwondingen en slagen hebben toegebracht aan zijn medereizigers ter zake niet kan in aanmerking genomen worden, vermits geen letsel aan de burgerlijke partij werd toegebracht;

Om deze redenen :

Statuerende op tegenspraak;

Zegt dat er geen aanleiding bestaat tot samenvoeging der hoger aangehaalde rechtsgedingen;

Verklaart zich onbevoegd om over de rechtstreekse dagvaarding te oordelen;

Verwijst partij Denil in de kosten harer rechtstreekse dagvaarding.

NOOT : Zie hiervoor de beslissing in hoger beroep van het Hof te Luik, d.d. 24 Maart 1949, met noot.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUSSEL

4e Kamer. — 17 Mei 1950.

Voorzitter : M. Schimp.

Referendaris : M. Scheyvaerts.

Advocaten : Mrs. Nossent en De Wachter.

Burgerlijke rechtsvordering. — Verzuim van rechter om op een der gedeelten van de eis uitspraak te doen. — Request-civil of cassatie? — In geen geval nieuw hoofdgeding.

Vordering ingesteld over een eis, die reeds voor een ander rechter was gebracht, doch waarover deze bij zijn beslissing verzuimd heeft uitspraak te doen.

Op grond van art. 480, 5° Rv. is bedoelde beslissing alleen dan voor request-civil vatbaar, wanneer het verzuim van de rechter ongewild was.

Indien het verzuim gewild was, kan cassatie worden ingesteld.

In geen geval kan de eis, waaromtrent de rechter verzuimd heeft uitspraak te doen, het voorwerp uitmaken van een nieuw hoofdgeding.

Van der Meulen t./ De Muylder.

Aangezien de eis er toe strekt verweerder te horen veroordelen tot het betalen aan eiser :

1° van een som van 23.498,20 frank, het verschil uitmakende tussen het bedrag, door eiser aan verweerder betaald krachtens het vonnis van deze rechtbank d.d. 8 Januari 1948 en het bedrag, dat hij werkelijk slechts schuldig is overeenkomstig het arrest van het Hof van Beroep, uitgesproken op 21 December 1949 en beslissende op het tegen vermeld vonnis door eiser ingestelde hoger beroep;

2° van een som van 2.500 frank, zijnde de compen-

serende intresten over hiervoor vermeld bedrag, gerekend van de betaling af, op 1 Maart 1948;

3° van een som van 2.130 frank, zijnde de kosten van hoger beroep;

Aangezien vaststaat dat eiser, alhoewel op minder bepaalde wijze, al deze vragen reeds heeft doen gelden voor het Hof van Beroep, dat zou nagelaten hebben hierover uitspraak te doen;

Aangezien de Rechtbank onbevoegd is om kennis te nemen van zulk geval, dat enkel vatbaar is voor request-civil overeenkomstig artikel 480, § 5 B. W. van Burgerlijke Rechtspleging, indien de weglating onvrijwillig is, zoniet voor voorziening in verbreking (zie Répert. Prat. du Dr. B., v° Jugements et Arrêts, n° 466 al. 7, en V° Requête Civile n° 163 tot en met 180), en in geen geval het voorwerp kan uitmaken van een nieuw hoofdgeding;

Om deze redenen :

Verklaart zich de Rechtbank onbevoegd om over de eis uitspraak te doen, kosten ten laste van eiser.

NOOT : Zie anders Rb. v. Kph. Brussel, 6 December 1949, J. T. 1950, 279, met noot van J. Vankerckhove.

ARBEIDSGERECHTSHOF TE BRUGGE

18 November 1949.

Voorzitter : M. van Rollegheem.

Advocaat : Mr. De Graeve.

Arbeidsrecht. — Gemachtigden van partijen voor werkrechtshof. — Nietigheid van dagvaarding wegens ontbreken van de naam van gedaagde. — Stuiting der verjaring? — Niet-toepasselijkheid van art. 2257 B.W. op de in art. 6, Wet van 10 Maart 1900, bepaalde verjaringstermijn.

De afgevaardigden van vakverenigingen moeten als gemachtigden van partijen in procedure voor werkrechtshof worden toegelaten.

De dagvaarding gericht tot een « Institut dentaire moderne » dat in rechte niet bestaat, is nietig omdat de naam van de gedaagde daarin niet is vermeld. (Art. 61/2° Rv.).

Een nietige dagvaarding stuit de verjaring niet.

Uit de geschiedenis van de Wet van 10 Maart 1900 op de Arbeidsovereenkomst blijkt, dat de in art. 6 dezer wet bepaalde verjaringstermijn van zes maanden niet berust op een vermoeden van betaling, zodat art. 2275 B. W. niet van toepassing is op de loonvordering van de arbeider, die derhalve aan zijn werkgever, die zich op de verjaring van art. 6 van de wet van 10 Maart 1900 beroept, niet de eed kan opdragen, dat de schuld werkelijk is betaald geworden.

Pierard (Institut dentaire moderne) t/ Castelein.

Overwegende dat op 6 December 1948 voor het Arbeidsgerecht te Oostende de zaak Castelein t/ Institut Dentaire Moderne in verzoening opgeroepen werd; dat betaling gevraagd werd van de som van 7.213 fr. wegens saldo loon over de periode van 2 Februari 1948 tot 3 Juli 1948;

Overwegende dat bij deurwaardersexploot dd. 21 Januari 1949 dagvaarding werd uitgebracht aan de « Institut Dentaire Moderne », gevestigd te Oostende, Koningstraat 12;

Overwegende dat Mr Degrave, advocaat te Oostende,

volgende besluiten nam : A. de vertegenwoordiger van eiser dient te worden geweerd; B. de dagvaarding is nietig ingevolge artikel 61 Rv., en artikel 38 van de organieke wet op de Werkrechtersraden;

Overwegende dat het Arbeidsgerecht van Oostende bij vonnis dd. 4 Februari 1949 het exploit-dagvaarding nietig heeft verklaard en eiser veroordeeld in de gedingskosten;

Gezien de oproeping in verzoening voor de zitting van 11 Maart 1949 en de deurwaardersakte dd. 27 Mei 1949, tegen Pierard Frans gericht en strekkende tot dezelfde veroordeling;

Gezien het vonnis a quo, gewezen door het Arbeidsgerecht te Oostende op 5 Augustus 1949, waarbij de eis werd toegewezen;

Gezien het hoger beroep dd. 25 Augustus 1949 en de dagvaarding dd. 5 September 1949;

Overwegende dat het hoger beroep ontvankelijk is;

I. Wat betreft de gemachtigde :

Overwegende dat ingevolge artikel 62, al. 1, «in fine» van de wet van 9 Juli 1926, houdende inrichting van de Werkrechtersraden, de partijen zich mogen laten vertegenwoordigen door een persoon, door de bevoegde Kamer aangenomen;

Overwegende dat er geen reden bestaat om aanleggers vertegenwoordiger niet te aanvaarden; dat aangenomen wordt dat de afgevaardigde van de syndicale organismen als gemachtigden dienen te worden aanvaard (R. P. D. B., V°, Conseils de Prud'hommes, n° 291; Gysen, Des contrats des travailleurs, n° 534);

II. Over de verjaring :

Overwegende dat gedaagde de verjaring inroept en beweert dat de rechtsvordering sedert 3 Januari 1949 verjaard is;

Overwegende dat de dagvaarding de namen en woonplaats van de gedaagde moet vermelden (Rv., artikel 61, 2°; Braas, Précis de procédure civile, n° 839; Van Bauwel, deel II, n° 418);

Dat dient te worden gedagvaard ofwel een fysisch ofwel een rechtspersoon; dat aangenomen wordt dat het « Institut Dentaire Moderne » geen maatschappelijke naam is, vermits gedaagde geen handel drijft; dat het onmogelijk was gedaagde als dusdanig te veroordelen vermits de « Institut Dentaire Moderne » in rechte niet bestaat;

Overwegende dat de sanctie van de inbreuk op artikel 61, 2° voornoemd de nietigheid is; dat dit artikel daaromtrent formeel is (Braas, op. cit., n° 844); zodat artikel 1030, lid 1, Rv. van toepassing is;

Overwegende dat de eerste rechter bij vonnis dd. 4 Februari 1949 terecht de dagvaarding heeft nietig verklaard;

Overwegende dat voornoemde deurwaardersakte de verjaring niet heeft kunnen stuiten; dat inderdaad een nietige dagvaarding de verjaring niet stuit (B. W. artikel 2247; R. P. D. B. V°, Procédure en matière civile, n°s 262 en 163; Kluyskens, De Verbintenissen, n° 255, De Page, deel VII, 2°);

Overwegende dat artikel 6 der wet van dd. 10 Maart 1900 op het arbeidscontract bepaalt dat de rechtsvorderingen, spruitende uit deze overeenkomst, verjaren na zes maanden;

Overwegende dat de vraag rijst of er identiteit bestaat tussen deze verjaring en die van artikel 2271 B. W.;

Overwegende dat een gedeelte van de rechtsleer en van de rechtspraak de volgende mening voorstaat :

Er bestaat ongetwijfeld veel analogie tussen beide verjaringen;

Zo de werknemer dagvaardt tot betaling van zijn loon, de verjaring van artikel 6 der wet van 10 Maart 1900 steunt op een vermoeden van betaling; bijgevolg kan ze niet opgeworpen worden door de patroon, die bekend de schuld niet te hebben betaald en kan de geloofwaardigheidseed van artikel 2275 B. W. door de werknemer aan de werkgever opgedragen worden;

In de gevallen, waar de vordering steunt op de artikelen 2271 en 2275 B. W. is de verjaring gebaseerd op een vermoeden van betaling;

In al de andere gevallen, waarin vóór de wet van 1900 de dertigjarige verjaring toepasselijk was, steunt de verjaring van zes maanden niet op een vermoeden van betaling, doch op de nalatigheid van de schuld-eiser, die verwaarloosde zijn rechten te vervolgen, zodat de verjaring het recht niet uitdooft (Verbreking, 20 September 1917, Pas. 1918, I, 161; 20 Februari 1941, Pas. 1941, I, 53; R. P. D. B., V°, Prescription en matière civile, n° 726; V° Louage de services manuels, n°s 610 à 618; Velge, Droit industriel, deel I, n°s 196 à 198; De Page, deel VII, 2, n° 1340; Geysen, Contrat des travailleurs, n°s 1578 à 1586; W. R. Bergen, 30 December 1948, T. S. R. en A. S., 1949, bl. 224);

Overwegende dat Prof. Paul Horion in de « Revue Critique de Jurisprudence Belge » (2e trimester 1949) deze thesis bestrijdt; dat uit zijn studie « De la prescription des actions résultant du contrat de travail et du contrat d'emploi » (T.S.R. en A.G., 1947, bl. 73) de volgende argumenten dienen te worden in aanmerkingen genomen :

1° uit bepaalde gedeelten van de voorbereidende werkzaamheden van de wet blijkt dat de wetgever van 1900 van artikel 2271 B. W. enkel de termijn van zes maanden heeft overgenomen en dat hij geenszins de bedoeling had op de arbeidsovereenkomst het stelsel der artikelen 2271 en 2273 B. W. toe te passen. De zesmaandelijke verjaring is absoluut en weert de geloofwaardigheidseed;

2° de rechtspraak is verdeeld : de verjaring van artikel 6 der wet wordt altijd geacht te steunen op het vermoeden van betaling;

Zij steunt op het vermoeden van betaling, zo de vordering de betaling van loon beoogt;

Die verjaring is absoluut;

3° ook de rechtsleer is verdeeld (Namèche, in J. J. P. 1926, blz. 85 en volgende) beschouwt die prescriptie als absoluut;

4° de verjaringen van artikel 2271 B. W. en van artikel 6 der wet dd. 10 Maart 1900 verschillen wat betreft de toepasselijkheid op de personen; op de rechtsacties; de vorm van de contracten; de « dies a quo »; ze hebben een enkel gemeen bestanddeel : de termijn van zes maanden; het is dan ook moeilijk verklaarbaar waarom de rechtspraak eerst en de rechtsleer vervolgens artikel 2275 B. W. op de wet van 1900 toegepast hebben; het verschil van karakter, basis en gevolgen van de prescriptie, voorzien in één zelfde wettekst, naar gelang het gaat om betaling van loon en accessoria of om andere vorderingen, spruitende uit de arbeidsovereenkomst, is niet te rechtvaardigen;

Overwegende dat deze beschouwingen, die de vrucht zijn van een grondig onderzoek van het probleem, van die aard zijn, dat dient te worden aangenomen dat de prescriptie van artikel 6 der wet van 1900 niets gemeen heeft (de termijn van 6 maanden uitgezonderd) met de artikelen 2271 en 2275 B. W., zodat zij absoluut is;

Overwegende dat bijgevolg de eed, die beroepene oplegt aan beroeper ingevolge artikel 2275 B. W., niet dient te worden afgelegd;

Overwegende dat de verjaring derhalve is ingetreden sedert 3 Januari 1949; dat de tweede oproeping in verzoening en dagvaarding te laat geschied zijn;

Om deze redenen :

Het Arbeidsgerecht van Beroep, te Brugge, Werkliedenkamer, zetelende in Brugge, vonnissende tegensprekelijk en in laatste aanleg, doet het vonnis a quo te niet en, opnieuw wijzende, zegt voor recht dat de rechtsactie verjaard is;

Veroordeelt beroepene in de kosten van beide gedingen;

De wet op het gebruik der talen werd toegepast.

TIJDSCHRIFTEN

Rechtskundig Tijdschrift voor België, nr 4, 1950.

Prof. Mr R. P. Cleveringa : Het bemiddelend vonnis. — Dr jur. M. Langhor : Inleidende bijdrage tot de Bestuursgeschillen. — R. van Lennep : Voorlopige beslissing en uitvoeringsgeschillen. — Rechtspraak in zake burgerlijke aansprakelijkheid. — Economische Rechtspraak. — Romeins Recht.

Tijdschrift voor Notarissen, Mei 1950, nr 5, 14e Jaargang.

J. Van Houtte : Verandering van het grondvoorwerp van een vennootschap. — Rechtspraak.

Algemeen Fiscaal Tijdschrift, nr 9, Mei 1950.

Inkomstenbelastingen. — Indirecte staatsbelastingen. — Varia.

Nederlands Juristenblad, afl. 22, 3 Juni 1950.

Mr H. J. Marius Gerlings : Het deurwaardersexploot. — Prof. Mr Frans J. F. M. Duynstee : Onafzetbaarheid der tuchtrechters voor de prijzen.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-Ambt en Registratie, nr 4140 van 27 Mei 1950.

Mr P. F. Küler : De compte-joint als rechtsbetreking. — Y. D. C. Van Duyn : Vermogensaanwasbelasting, Besparingsvrijstelling (art. 28, II, sub 4). — Prof. Mr G. de Grooth : Overzicht der Nederlandse Rechtspraak; Verbintenissen 1949.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-Ambt en Registratie, nr 4141 van 3 Juni 1950.

Prof. Mr J. M. van Oven : De onherroepelijke volmacht. — K. Abma : Notariaat - Overheid. — Prof. Mr G. de Grooth : Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Verbintenissen 1949.

Arbitrale Rechtspraak, nr 353, Mei 1950.

Mr A. C. J. Van Heusen : Internationale arbitrage.

Journal des Tribunaux, nr 3854, 28 Mei 1950.

Jean Van Parijs : Problèmes de défense sociale. — Jacques Hoeffler : Dix ans de procédure pénale (1939-1949).

Journal des Tribunaux, 4 Juni 1950, nr 3855.

Armand Mergen : Les causes de la criminalité féminine. — Jacques Hoeffler : Dix ans de procédure pénale (1939-1949).

Recueil Général de l'Enregistrement et du Notariat, Mei 1950.

Droits d'enregistrement. — Taxe annuelle sur les titres cotés en bourse. — Timbre et taxes assimilées au timbre. — Droit administratif.

Revue de Droit Pénal et de Criminologie, nr 8, Mei 1950.

W. P. J. Pompe : Les trois degrés du droit pénal. — W. Hanssens : Un essai belge de réadaptation sociale des condamnés. — J. Boumal : Les jugements du Tribunal militaire américain de Nuremberg. — L. Jimenez De Asua : Le droit pénal hispano-américain.

Répertoire Fiscal, April-Mei 1950, nr 4-5.

Documents et références.

Res et Jura Immobilia, 1950, 2de trimester.

M. Jean Simonart : A propos d'une étude sur l'évaluation des biens bâtis. — Hilbert : Quelques questions soumises à qui de droit.

Recueil Dalloz, 18 Mei 1950, 19e cahier.

Pascal Arrighi : Les ministres du culte catholique au regard de la législation de la sécurité sociale. — Jurisprudence.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"